

Høringsnotat om endringer i forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning og forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

Innhold

1.	Innledning.....	4
2.	Generelle bestemmelser.....	5
2.1	Bakgrunn.....	5
2.2	Gjeldende rett.....	6
2.3	Departementets vurdering og forslag.....	6
2.3.1.	Definisjoner.....	6
2.3.2.	Deltakelse i samordnet opptak til fagskoleutdanning.....	6
3.	Behandling av personopplysninger.....	7
3.1.	Bakgrunn.....	7
3.2	Departementets vurdering og forslag.....	8
3.2.1	Formålet.....	8
3.2.2.	Personopplysninger.....	8
3.2.3	Automatisk saksbehandling.....	10
3.2.4	Risiko.....	10
3.2.5	Departementets forslag.....	11
4.	Bestemmelser om opptakskrav og rangering.....	11
4.1	Bakgrunn.....	11
4.2	Gjeldende rett.....	11
4.3	Departementets vurdering og forslag.....	12
4.3.1.	Innledning.....	12
4.3.2.	Opptakskrav.....	13
4.3.3.	Rangering ved opptak.....	16
5.	Politiattest.....	18
5.1	Bakgrunn.....	18
5.2	Gjeldende rett.....	18
5.3	Departementets vurdering og forslag.....	18
6.	Skikkethet.....	20
6.1	Bakgrunn.....	20
6.2	Gjeldende rett.....	20
6.3	Departementets vurdering og forslag.....	21
6.3.1.	Fagskoleutdanninger som omfattes av skikkethetsvurdering.....	21
6.3.2.	Prosedyre.....	23
7.	Treårig fagskoleutdanning.....	26
7.1	Bakgrunn.....	26
7.2	Gjeldende rett.....	27
7.3	Departementets vurdering og forslag.....	27
8.	Nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning.....	28

8.1	Bakgrunn.....	28
8.2	Gjeldende rett.....	28
8.3	Departementets vurdering og forslag.....	28
9.	Kvalitetssikring.....	29
9.1	Bakgrunn.....	29
9.2	Oppnevning av sakkyndige for vurdering av søknader om akkreditering.....	30
9.2.1.	Gjeldende rett	30
9.2.2.	Departementets vurdering og forslag	30
9.3	Akkreditering av fagskoleutdanning og fagområde – avvisning av søknader.....	31
9.3.1.	Gjeldende rett	31
9.3.2.	Departementets vurdering og forslag	31
9.4	Akkreditering av fagskoleutdanning og fagområde – søkerens frist til å uttale seg.....	32
9.4.1.	Gjeldende rett	32
9.4.2.	Departementets vurdering og forslag	32
9.5	Krav for akkreditering av fagområde.....	33
9.5.1.	Gjeldende rett	33
9.5.2.	Departementets vurdering og forslag	33
9.6	Fagskolenes fullmakter etter akkreditering av fagområde.....	33
9.6.1.	Gjeldende rett	33
9.6.2.	Departementets vurdering og forslag	34
9.7	Kvalitetsarbeid	34
9.7.1.	Gjeldende rett	34
9.7.2.	Departementets vurdering og forslag	35
9.9	Opprettelsesfrist og tap av rettigheter når kvalitetsarbeidet ikke er tilfredsstillende.....	35
9.9.1.	Gjeldende rett	35
9.9.2.	Departementets vurdering og forslag	35
9.9	Forlenget opprettingsfrist ved tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger og akkreditert fagområde	36
9.9.1.	Gjeldende rett	36
9.9.2.	Departementets vurdering og forslag	37
9.10	NOKUTs myndighet til å fastsette utfyllende kriterier.....	37
9.10.1.	Gjeldende rett	37
9.10.2.	Departementets vurdering og forslag	37
10.	Godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning.....	38
10.1	Innledning	38
10.2	Bakgrunn.....	38
10.3	Gjeldende rett.....	39
10.4	Departementets vurdering og forslag.....	39
11.	Økonomiske og administrative konsekvenser	42
11.1	Et samordnet opptak for fagskoleutdanning	42

11.2	Politiattest	42
11.3	Skikkethet	42
11.4	Treårig fagskoleutdanning	42
11.5.	Nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning.....	42
11.6	Kvalitetssikring	42
11.7	Godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning	42
12.	Forslag	43
	Kapittel 1 Generelle bestemmelser	43
	Kapittel 2 Opptakskrav	45
	Kapittel 3 Ranging ved opptak	48
	Kapittel 4 Politiattest ved opptak til fagskoleutdanning	49
	Kapittel 5 Skikkethet.....	51
	Kapittel 6. Faglige bestemmelser.....	54
	Kapittel 7. Nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning.....	55
	Kapittel 8. Kvalitetssikring	56
	Kapittel 9. Godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning	60
	Kapittel 10. Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter	61

1. INNLEDNING

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til ny forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning. Forskriften vil erstatte gjeldende forskrift 22. november 2018 nr. 1776 om [høyere yrkesfaglig utdanning](#). Tidligere tok departementet sikte på en utvidelse av denne forskriften. Siden det nå foreslås mange nye bestemmelser i dette høringsnotatet, vil departementet fastsette en ny forskrift, fremfor å endre gjeldende forskrift.

Forskriftsbestemmelsene vil bli fastsatt med hjemmel i lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning ([fagskoleloven](#)) §§ 4, 5, 7, 8, 16, 17, 18, 20, 26, 27, 38 og 39.

Departementet ønsker at de fleste forskriftsbestemmelsene med hjemmel i fagskoleloven blir samlet i én forskrift, fagskoleforskriften.

Departementet foreslår å innføre korttittelen "fagskoleforskriften" for forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning i samsvar med lov om høyere yrkesfaglig utdanning som har korttittel "fagskoleloven". Departementet mener derfor at dette forslaget harmonerer med lovens korttittel.

Forskriftsforslaget inneholder blant annet bestemmelser om opptak, skikkethet og treårig fagskoleutdanning. Dette er del av oppfølgingen av Meld. St. 9 (2016–2017) *Fagfolk for*

fremtiden ([fagskolemeldingen](#)) og fagskoleloven. Forskriftsforslaget viderefører gjeldende forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning med noen små justeringer. Departementet foreslår også å overføre bestemmelser om kvalitetssikring av fagskoleutdanning fra forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning ([studiekvalitetsforskriften](#)), til fagskoleforskriften, samt å endre noen av disse bestemmelsene.

Noen forskriftsbestemmelser som regulerer fagskoleutdanning, forblir stående i en egen forskrift. Dette gjelder bestemmelser som regulerer Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) sin myndighet i studiekvalitetsforskriften kapittel 1, samt krav til akkreditering av og tilsyn med fagskoleutdanning i NOKUTs forskrift 25. oktober 2018 nr. 2254 om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanningen ([fagskoletilsynsforskrift](#)). [Forskrift 13. oktober 2017 nr. 1616 om overtredelsesgebyr](#) etter universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven videreføres uendret.

Departementet viser til at fagskoleloven § 44 tredje ledd gir hjemmel til å videreføre dagens forskrifter frem til 31. desember 2019. Det innebærer at også lokale forskrifter, gitt på de enkelte fagskolene, må oppdateres senest innen utgangen av desember 2019. Fra 1. januar 2020 må alle forskrifter på fagskolefeltet være oppdatert og vise til gjeldende fagskolelov, og til riktig hjemmel. Vi viser til at reglene for fastsetting av forskrifter, høring etc., gitt i forvaltningslovens kap. VII, også gjelder ved endring av forskrifter. Dette medfører at alle endringer som er av innholdsmessig karakter, må sendes på høring til dem som er berørt av endringene. For de enkelte fagskolene vil dette i første omgang gjelde studenter ved fagskolen. Det må også vurderes om andre grupper eller organer er berørt av endringen(e). I så fall må disse også høres. For eksempel må forskriftsbestemmelser om opptak sendes på høring til Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning (Unit).

2. GENERELLE BESTEMMELSER

2.1 Bakgrunn

Etter at den nye fagskoleloven trådte i kraft 1. juli 2018, var det nødvendig å oppdatere forskrifter som omhandler fagskoleutdanning og som var hjemlet i den nye loven. I november 2018 fastsatte departementet derfor en ny forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning. Forskriftsforslaget, som vil videreføre denne forskriften, samler de fleste forskriftsbestemmelsene med hjemmel i fagskoleloven.

Per i dag er det ingen nærmere nasjonale regler om opptak til fagskoleutdanning i forskrift. I dette høringsforslaget legger departementet frem forslag om nye opptaksbestemmelser. Målet er å få et samordnet opptak for fagskoleutdanning. Dette er et ledd i oppfølgingen av tiltakene i fagskolemeldingen om å "innføre et nasjonalt opptakssystem for fagskoleutdanninger" og at "opptak til fagskoleutdanning synliggjøres på samme nettsted som det samordnede opptaket til universiteter og høyskoler". I fagskolemeldingen punkt 10.2.2 står det at "*en større grad av samordning av opptaket til fagskoleutdanning kan gi flere fordeler for fagskolesektoren. Det vil blant annet gi administrative besparelser for fagskolene, større grad av likebehandling av søkere og større mulighet for samlet innhenting av statistikk og dermed et*

bedre kunnskapsgrunnlag på området. Samordningen forutsetter også at det kan etableres et nettsted der all informasjon om fagskoleutdanningene og opptakskravene samles. Dette vil igjen gjøre det enklere å få oversikt over det totale utdanningstilbudet i fagskolesektoren og over hvilke opptakskrav som gjelder for hver enkel utdanning."

2.2 Gjeldende rett

Kapittel 1 i gjeldende forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning inneholder generelle bestemmelser, herunder forskriftens virkeområde i § 1-1. Det mangler imidlertid bestemmelser som regulerer opptak til fagskoleutdanning, og definisjoner av begreper i forskriften. Deltakelse i det samordnede opptaket for fagskoleutdanning er per nå ikke regulert i forskrift. Det samme gjelder for innhenting og behandling av personopplysninger hos fagskolene og i det samordnede opptaket, som omtales separat i kapittel 3.

2.3 Departementets vurdering og forslag

2.3.1. Definisjoner

Departementet foreslår i fagskoleforskriften § 2 å klargjøre begrepene "emne", "fagskoleutdanning", "realkompetanse", "realkompetansevurdering" og "GSU-liste" for å gjøre innholdet i forskriften tydeligere for sektoren. De foreslåtte definisjonene er ment å tilsvare den alminnelige forståelsen av begrepene som gjelder i sektoren.

Forslaget om definisjon av realkompetanse er den samme som gjelder etter forskrift om godskrivning og fritak av høyere utdanning av 21. desember 2018 nr. 2221, § 2 og er i tråd med internasjonale definisjoner.

Kompetanse Norge (tidl. Vox) har på oppdrag fra departementet utarbeidet en [veileder](#) om realkompetansevurdering ved opptak til fagskoleutdanning i samarbeid med representanter fra sektoren. Denne kan være til hjelp når fagskolene foretar realkompetansevurdering med henblikk på opptak. Kun søkere som ikke tilfredsstiller de formelle opptakskravene til den aktuelle fagskoleutdanningen, kan få vurdert om deres realkompetanse tilsvarer opptakskravet.

2.3.2. Deltakelse i samordnet opptak til fagskoleutdanning

Et samordnet nasjonalt opptak for fagskoleutdanningene er et av tiltakene i fagskolemeldingen, som også ble løftet som ønske i utredningen *Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg* (NOU 2014:14) forut for fagskolemeldingen.

Departementet foreslår å tydeliggjøre i forskrift at opptak til offentlige fagskoler organiseres gjennom et samordnet opptak til fagskoleutdanning ved Unit. Opptakssystemet innebærer en arbeidsdeling mellom Unit og fagskolene. Unit har blant annet ansvar for å utvikle, og senere drifte, vedlikeholde og videreutvikle opptakssystemet. Unit fastsetter frister, rutiner og prosedyrer for opptaket i nært samarbeid med fagskolene. Tjenesten Samordna opptak er i dag under utvikling for å tilpasses fagskoleopptaket. Fagskolene har på sin side ansvar for å

registrere studie- og lærestedsinformasjon i systemet og saksbehandle søknader. Fagskolene får tildelt saksbehandlerrolle og fatter vedtak om opptak for sine søkere. Tjenesten Samordna opptak ved Unit fordeler søknadene til de ulike fagskolene og videreformidler svar på søknaden fra fagskolene til søkerne.

Dette gjelder alle fagskoleutdanninger, inkludert:

- videreutdanninger eller spesialiseringer for fullført utdanningsprogram i videregående opplæring, som ofte bygger på fag- og svennebrev eller tilsvarende yrkeskompetanse fra videregående opplæring
- selvstendige og kvalifiserende utdanninger som ikke er direkte relatert til et bestemt utdanningsprogram i videregående skole og som karrieremessig starter på fagskolenivået

For noen fagskoleutdanninger ved offentlige fagskoler kan det være hensiktsmessig å ikke organisere opptaket gjennom Samordna opptak. Departementet foreslår en hjemmel som åpner for at fagskoleutdanninger, som på grunn av oppstartstidspunkt eller av andre særlige grunner bør kunne unntas fra deltakelse, når det ikke er mulig å finne en god og praktisk løsning i samarbeid med Unit. Offentlige fagskoler må søke departementet dersom de ønsker å unnta enkelte utdanninger fra deltakelse i det Samordna opptaket. Opptaksreglene som foreslås i kapittel 2 og rangeringsreglene som foreslås i kapittel 3, gjelder også for disse utdanningene.

Private fagskoler kan velge hvordan de organiserer opptak til sine fagskoleutdanninger. De kan velge å organisere opptaket selv, eller la én eller flere av fagskoleutdanningene delta i fagskoleopptaket gjennom Samordna opptak ved Unit. Bestemmelsene om opptakskrav i kapittel 2 og om rangering i kapittel 3, foreslås å gjelde også for private fagskoler som velger å ta opp studenter lokalt. På denne måten vil alle søkere behandles likt, og det vil være enklere å forholde seg til ett regelverk.

I universitets- og høyskolesektoren tilbys opptak til nesten alle statlige og de fleste private studietilbud gjennom Samordna opptak. Dette vil gjøre studietilbudene mer synlig, sikre likebehandling av søkere i større grad og føre til en mer effektiv organisering av opptaket. IKT-systemet som Unit utvikler for opptak til fagskoleutdanning, er mer moderne enn systemet som brukes for høyere utdanning. Det er derfor rimelig å anta at effektivitetsfordelene blir enda større for fagskolene.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften kapittel 1.

3. BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

3.1. Bakgrunn

Det er i dag ingen bestemmelser om behandling av personopplysninger i fagskoleloven eller i forskrift til fagskoleloven, bortsett fra i fagskoleloven § 42. Paragraf 42 gir behandlingsgrunnlag for en database for statistikk om fagskoleutdanning. Denne bestemmelsen forutsetter at fagskolene har opplysninger om studenters navn, fødselsnummer, statsborgerskap og studieprogresjon og karakterer, og om ansattes navn, fødselsnummer, statsborgerskap samt opplysninger knyttet til stillingsforhold og finansiering av stillingen.

Fagskolene har i tillegg ulike studieadministrative systemer. Det er nødvendig for fagskolene å behandle personopplysninger for å kunne ivareta studentenes rettigheter og for å oppfylle fagskolenes oppgaver og plikter etter fagskoleloven. Videre er det nødvendig for fagskolene å behandle personopplysninger om den enkelte søker i disse systemene for å kunne gjennomføre et forsvarlig opptak til fagskolene. Dette er også i den enkelte søkerens interesse.

Personopplysninger kan bare behandles når det foreligger et rettslig grunnlag for dette, jf. personvernforordningen artikkel 6. I utdanningssektoren er behandling av personopplysninger til vanlig basert på at det er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet. Dette gjelder også for private fagskoler. Dette behandlingsgrunnlaget krever supplerende rettslig grunnlag i lov eller forskrift. Et slikt supplerende rettslig grunnlag kan foreligge dersom utførelsen av oppgaven klart forutsetter behandling av personopplysninger, men det kan likevel være grunn til å gi klare og presise regler om behandlingen av personopplysninger.

Et annet mulig rettslig grunnlag for behandlingen er samtykke fra den registrerte. Departementet har vurdert om fagskolenes behandling av personopplysninger kan baseres på samtykke fra den registrerte (det vil si søker og/eller student). Et samtykke skal være frivillig, spesifikt, informert og utvetydig. Et samtykke anses ikke som frivillig dersom det foreligger press for å samtykke eller dersom det oppstår negative konsekvenser dersom man ikke samtykker. Den enkelte må være i stand til å foreta et fritt valg. Samtykke er etter vår vurdering ikke egnet til å være behandlingsgrunnlag, da det kan oppleves som at det ikke er et reelt valg å ikke samtykke. Videre vil en forskriftsregulering kunne gi bedre klarhet og forutberegnelighet for de registrerte.

Fagskolene har samme behov som universitet og høyskoler, og departementet viser til den utførlige omtalen av dette i Prop. 64 L (2017–2018), og til universitets- og høyskoleloven §§ 4-15 – 4-16.

3.2 Departementets vurdering og forslag

3.2.1 Formålet

Formålet med fagskolenes og Units behandling av personopplysninger er å gjennomføre et forsvarlig og riktig opptak til fagskolen, i samsvar med kravene i fagskoleloven og forskriften. Videre har fagskolene som formål å ivareta studentenes rettigheter og å oppfylle fagskolenes oppgaver og plikter etter samme loven og forskriften. For både fagskolene og Unit er det her oppgaver i allmennhetens interesse og/eller utøvelse av offentlig myndighet.

3.2.2. Personopplysninger

Fagskolene har behov for å behandle opplysninger om kontaktinformasjonen til søkerne. Dette innebærer behandling av opplysninger som navn, adresse, telefonnummer og e-postadresse. Videre vil det være nødvendig for å behandle en søknad om opptak, at man behandler opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om søkeren er kvalifisert for opptak. Hva som utgjør kvalifikasjonsgrunnlaget vil variere etter hvilke opptakskrav som er fastsatt, men vil i all hovedsak være resultater fra videregående opplæring og yrkeserfaring.

I tillegg vil det være nødvendig å behandle opplysninger om søkerens fødselsnummer (herunder midlertidige fødselsnummer og D-nummer), for å kunne oppnå sikker

identifikasjon og unngå sammenblanding av søkere. Det er også nødvendig for å hente ut riktige opplysninger om søker fra andre offentlige myndigheter.

Det kan i visse tilfeller også være behov for å behandle personopplysninger om helse, sosiale forhold og andre opplysninger av særlig kategori. Etter personvernforordningen art. 9 er behandling av særlige kategorier av personopplysninger bare tillatt på nærmere bestemte vilkår. Behandlingen kan være lovlig dersom den er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, og grunnlaget i nasjonal rett står i rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, er forenlig med personvernprinsippene, og personvernet er sikret gjennom egnede og særlige tiltak. Det må alltid fremgå eksplisitt av lovens ordlyd at behandlingen er tillatt for at det skal være et gyldig behandlingsgrunnlag. Det stilles noe strengere krav til grunnlaget i nasjonal rett ved behandling av slike personopplysninger. Behandlingen er begrenset ved at søkeren i tilfeller hvor det er nødvendig å dokumentere helseopplysninger eller andre opplysninger av særlig kategori, må søkeren selv legge frem dokumentasjon på dette eller gi samtykke til at opplysningene innhentes fra andre.

Disse begrensningene i fagskolens adgang til å behandle opplysninger om helse, sosiale forhold og andre sensitive opplysninger gjelder ikke for nødvendig behandling etter fagskoleloven § 26 om vurdering av skikkethet. En forsvarlig vurdering av en students skikkethet gjør at det kan være behov for å innhente opplysninger uten at det foreligger nødvendig samtykke. Vi viser ellers til bakgrunnen for § 26, omtale i Prop. 47 L (2017–2018).

Departementet foreslår at fagskolene skal kunne innhente nødvendige personopplysninger elektronisk fra andre offentlige organer, når dette er nødvendig for å oppfylle det angitte formålet. Slik innhenting av opplysninger fra andre offentlige systemer bidrar til å sikre kvaliteten på opplysningene, og dermed til å ivareta rettssikkerheten til de registrerte. Andre offentlige organer vil først og fremst være Folkeregisteret, Kontakt- og reservasjonsregisteret og Nasjonal vitnemålsdatabase (som inneholder elektroniske vitnemål fra videregående opplæring). Eksemplene er ikke uttømmende. Særlige kategorier av personopplysninger kan ikke innhentes elektronisk fra andre organer uten at den registrerte samtykker til det.

Fagskoleloven § 27 åpner for at det kan kreves politiattest fra søkere til nærmere bestemte utdanninger. Fagskolene må da behandle og lagre disse. Departementet foreslår en løsning tilsvarende den som brukes i universitets- og høyskolesektoren. Dette innebærer at studenten ber om politiattest fra politiet og selv leverer den til utdanningsinstitusjonen. Dette sikrer også at studenten får muligheten til å kontrollere innholdet i politiattesten, før den legges frem for institusjonen. Politiattester som er utstedt digitalt, må leveres i digital form. Dette er nødvendig for å kunne verifisere attesten.

Etter forslaget til ny § 3 skal opptak til fagskoleutdanning ved offentlige fagskoler organiseres gjennom det samordnede opptaket til fagskoleutdanning ved Unit. Dette vil innebære at det er nødvendig med behandling av personopplysninger i et saksbehandlersystem hos Unit. Opptakssystemet vil inneholde personopplysninger om søkere til alle fagskoler som deltar i det samordnede opptaket, og Unit har behov for å behandle de samme personopplysningene som fagskolene.

3.2.3 Automatisk saksbehandling

Et effektivt opptakssystem er avhengig av at det legges til rette for automatisk saksbehandling, både hos fagskolene og hos Unit. Automatisert saksbehandling vil si at et datasystem fatter beslutninger som er avgjørende for rettighetene og pliktene til en enkeltperson. Ved automatisert saksbehandling er rettsreglene blitt formalisert og programmert i datasystemet. Rettsanvendelsen skjer altså gjennom datasystemet. Et eksempel på automatisert saksbehandling i opptakssystemet til det samordnede opptaket til universitets- og høyskoleutdanning er automatisk beregning av poengsum av elektroniske vitnemål. Dette vil også være aktuelt for opptak til fagskoleutdanning.

Den registrerte har rett til å motsette seg automatisert saksbehandling, med mindre behandlingsgrunnlaget følger av en konkret lovhjemmel som ivaretar rettighetene og interessene til den registrerte (søkeren), se personvernforordningen art. 22. For å sikre en effektiv ressursbruk og kvalitet i saksbehandlingen, er det ikke ønskelig at søkeren uten videre kan motsette seg automatisert saksbehandling. For å ivareta rettighetene og interessen til søkeren, foreslår departementet en løsning tilsvarende i universitets- og høyskoleloven § 4-15 fjerde ledd, hvor institusjonene er gitt hjemmel til å fatte vedtak ved helt eller delvis automatisert saksbehandling i sine studieadministrative systemer. Den søkeren kan kreve at vedtaket overprøves manuelt.

Automatisert saksbehandling vil bidra til å ivareta den enkeltes rettsikkerhet på en bedre måte, siden automatisert saksbehandling bidrar til effektivitet, kvalitet og likebehandling i saksbehandlingen. Slik kan automatisert saksbehandling på en bedre måte ivareta rettsikkerheten til den person avgjørelsen eller enkeltvedtaket retter seg mot, sammenlignet med manuell saksbehandling.

3.2.4 Risiko

Behandling av personopplysninger vil ofte kunne innebære en risiko for den registrerte. Risikoen vil kunne være at personopplysninger kommer på avveie, eller at de ikke oppfyller kravene til riktighet, jf. personvernforordningen art. 5 bokstav d og f. Dette kan i ytterste konsekvens medføre at det fattes uriktige vedtak, eller identitetstyveri og svekket tillit til forvaltningen. Risikoen for evt. misbruk av personopplysninger må reduseres mest mulig gjennom god informasjonssikkerhet og internkontroll.

Forordningen stiller krav til den behandlingsansvarlige om sikkerhetstiltak som ivaretar hensynet til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger, f.eks. tilgangskontroller og kryptering. Behandlingsansvarlig må foreta risikovurderinger for å kartlegge om risikoen er på et akseptabelt nivå, og evt. iverksette tiltak for å redusere risikoen til et akseptabelt nivå. Bare ansatte med et nødvendig tjenestlig behov bør få tilgang til personopplysningene. Innebygd personvern må implementeres i informasjons-/datasystemer, og de mest personvernvennlige innstillingene må velges som standardløsninger. Dette omfatter også at behandlingsansvarlig har rutiner for sletting av personopplysninger når man har fullført behandlingen, og at disse rutinene etterfølges. Dette er spesielt viktig dersom særlige kategorier av personopplysninger skal behandles i systemene. Ved behandling av slike personopplysninger må sikkerhetsnivået heves til et tilstrekkelig sikkert nivå. F.eks. må en innloggingsløsning som gir en søker eller student

mulighet til å laste opp sensitiv dokumentasjon eller politiattester, være egnet til å autentisere personen på et tilstrekkelig høyt nivå.

Konfidensialitet vil også bli ivaretatt gjennom bestemmelsene om taushetsplikt som følger av forvaltningsloven. Både offentlige og private fagskoler som er omfattet av virkeområdet til fagskoleloven, er pålagt lovbestemt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 om noens personlige forhold, jf. fagskoleloven § 39.

Samordna opptak har lang erfaring med håndtering av denne type opplysninger for studenter i universitets- og høyskolesektoren. Et samordnet opptak for flest mulig av fagskolene vil etter departementets vurdering styrke personvernet til søkerne.

3.2.5 Departementets forslag

Behandlingen av personopplysninger i fagskolene og i systemet for opptak til fagskoleutdanning vil ligne behandlingen som skjer ved opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler hos Unit. Departementet foreslår en hjemmel som tilsvarer universitets- og høyskoleloven §§ 4-15 og 4-16. Departementet mener at denne forskriftsreguleringen vil gi bedre forutsigbarhet og trolig også bidra til lik praktisering av regelverket.

Fagskolene vil være behandlingsansvarlig for alle personopplysninger de behandler. Behandlingsansvaret for det samordnede opptaket i universitets- og høyskolesektoren er etter universitets- og høyskoleloven § 4-16 lagt til det forvaltningsorganet som har denne arbeidsoppgaven, Unit. Se også forslaget til ny § 3 i fagskoleforskriften.

Vi viser til forslag til ny §§ 4 og 5.

4. BESTEMMELSER OM OPPTAKSKRAV OG RANGERING

4.1 Bakgrunn

I fagskolemeldingen foreslo regjeringen å innføre et nasjonalt opptakssystem for fagskoleutdanninger tilsvarende det samordnede opptaket for universiteter og høyskoler. Dette ble tildelt midler i statsbudsjettene for 2017 og 2018, og ble videreført i statsbudsjettet for 2019, jf. Prop. 1 S (2018–2019), der regjeringen foreslo å bevilge midler til et felles opptakssystem for fagskoleutdanning med oppstart i 2020.

4.2 Gjeldende rett

Fagskoleopptaket er nå regulert i fagskoleloven § 16. Første ledd fastsetter at opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning er fullført og bestått videregående opplæring.

Andre ledd presiserer at søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse.

Videre fremgår det av § 16 andre ledd at søkere til kunstfaglige fagskoleutdanninger som oppfyller spesielle faglige krav bestemt av fagskolen, kan tas opp på grunnlag av realkompetanse og opptaksprøve hvis søkerne er 19 år eller eldre i opptaksåret. Det er

departementet som etter søknad fastsetter i forskrift hvilke utdanninger som kan omfattes av dette unntaket.

I tidligere lov var det hjemmel for at den enkelte fagskole selv kunne utforme forskriftsbestemmelser om opptak. Disse måtte samsvare med NOKUTs faglige vurdering i forbindelse med godkjenningen av utdanningen. Opptaket har derfor bare vært nærmere regulert i den enkelte fagskoles lokale forskrift.

I Prop. 47 L (2017–2018) ble det lagt til grunn at en felles forskrift kunne være hensiktsmessig, fordi de generelle reglene om opptak som alle søkerne og fagskolene må forholde seg til, da vil være samlet på ett sted. Dette gjelder krav til opptaksgrunnlag, hva slags forutgående utdanning som er nødvendig, generelle tilleggskrav for opptak, hvilke krav som kan eller skal stilles til realkompetanse, osv.

Fagskoleloven § 16 tredje ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift om nasjonal samordning av opptaket og nasjonale opptaksregler, blant annet om opptaksgrunnlag, kvalifisering, rangering av søkerne og klagebehandling.

Fagskolenes styre skal gi utfyllende bestemmelser i lokale forskrifter om opptak for den enkelte fagskole, med krav til formell utdanning eller tilsvarende realkompetanse etter fagskoleloven § 16 fjerde ledd.

4.3 Departementets vurdering og forslag

4.3.1. Innledning

Departementet foreslår å fastsette bestemmelser om opptak for å regulere nasjonalt fagskoleopptak gjennom Samordna opptak ved Unit.

I forslaget er bestemmelser om opptakskrav foreslått plassert i fagskoleforskriften kapittel 2 og rangeringsregler i kapittel 3. Hensikten er å tydeliggjøre at kapittel 2 regulerer kravene til søkerens faglige bakgrunn for en fagskoleutdanning, mens kapittel 3 fastsetter regler for å rangere søkerne som er kvalifiserte for opptak (dvs. "ordne køen" når det er flere søkere enn tilgjengelige studieplasser).

De foreslåtte bestemmelsene er delvis basert på hvordan opptaket gjennomføres i dag ved flere fagskoler, i tråd med lokale forskrifter. Fagskolene har tradisjon for å sette sine egne opptakskrav, og departementet ønsker delvis å videreføre dette ved at fagskolene fastsetter utfyllende opptaksbestemmelser.

Det er departementets vurdering at bestemmelsene som foreslås i dette utkastet, ivaretar behovet for en felles regulering av opptakskrav og rangering gjennom et samordnet opptak. Departementet har også sett til forskrift om opptak til universiteter og høyskoler av 6. januar 2017 nr. 13 (heretter opptaksforskriften) i utarbeidelsen av bestemmelsene om opptak til fagskoler. Denne regulerer opptaket til grunnutdanningene i høyere utdanning.

Bestemmelsene i dette forslaget er, så langt det er mulig og forsvarlig, tilpasset fagskolesektoren og fagskolenes behov for fleksibilitet. I motsetning til universiteter og høyskoler får fagskolene fortsatt myndighet til selv å fastsette spesielle opptakskrav. I tillegg har departementet foreslått et rangeringsregelverk uten kvoter fordi det etter departementets

vurdering ikke er behov for kvoter, som eksempel førstegangsvitnemålskvote, for opptaket til fagskoleutdanning.

4.3.2. Opptakskrav

Opptakskrav

For å være kvalifisert til fagskoleutdanning følger det av fagskoleloven § 16 første ledd at søkeren må ha fullført og bestått videregående opplæring. Departementets forslag i § 6 første ledd presiserer innholdet i lovens kvalifiseringskrav. Kravene er relevant fag- eller svennebrev eller generell studiekompetanse, eventuelt tilsvarende realkompetanse.

Reglene for hva som utgjør generell studiekompetanse, er gitt i opptaksforskriften § 2-1, samt §§ 2-3 og 2-4 om opptak på grunnlag av henholdsvis fullført høyere utdanning og fullført fagskoleutdanning.

Mange studieprogram på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse. Fagskoleutdanningene innenfor disse fagene eller fagområdene skal bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetanse eller tilsvarende realkompetanse, slik som tidligere omtalt i departementets rundskriv F-03-16 om studiekvalitetsforskriften, se merknad til § 5-1.

Realkompetansevurdering kan ikke foretas for opptak til utdanninger der det stilles opptakskrav om yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering. Dette er nærmere omtalt i fagskolemeldingen punkt 10.2.2.

Det følger av fagskoleloven § 16 fjerde ledd at det er opp til fagskolene selv å gi utfyllende forskrift om opptak til den enkelte fagskoleutdanningen, med krav til formell utdanning eller tilsvarende realkompetanse.

Spesielle opptakskrav

Fagskolene kan selv oppstille spesielle opptakskrav til bestemte fagskoleutdanninger, slik som foreslått i fagskoleforskriften § 6 femte ledd. Fagskolene bestemmer selv om det skal gjelde spesielle opptakskrav til deres utdanninger, og i så fall hvilke. Dette kan være krav om bestemte fag, fagbrev eller svennebrev, karakterkrav, poengkrav, opptaksprøver, arbeidserfaring, autorisasjon, sertifisering eller annen yrkesgodkjenning. Hvis det kreves opptaksprøve til en fagskoleutdanning, foreslår departementet at resultatet til opptaksprøven skal tas med i rangeringen, jf. forslaget til § 16. Fagskoleutdanninger der det kreves autorisasjon, sertifisering, eller godkjenning for opptak, må være forbeholdt kandidater som allerede har rett til å utøve yrket som fagskoleutdanningen gir en fordypning i.

Innføring av arbeidserfaring eller autorisasjon som spesielle opptakskrav er en oppfølging av tiltak i fagskolemeldingen.

Fagskoler kan også stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning for utdanninger som bygger på annen fagskoleutdanning. Dette er nærmere omtalt i fagskolemeldingen, punkt 10.2.2: *"Regjeringen vil videre foreslå at det kan stilles krav om annen fagskoleutdanning som opptaksgrunnlag i utdanninger som består av selvstendige enheter som bygger på hverandre. Det betyr for eksempel at det i noen utdanninger kan tas*

opp studenter til et påbyggingsår, forutsatt at studentene har fullført og bestått den fagskoleutdanningen som det skal bygges videre på. Dette har vært et ønske innenfor fagskoleutdanninger som er satt sammen av selvstendige enheter som bygger på hverandre, for eksempel de maritime utdanningene der allerede det første året gir kvalifikasjoner (sertifikater) som kan tas i bruk i yrkeslivet. Tiltaket forutsetter at det totale utdanningsløpet ikke skal overstige to år, eller tre år i særskilte tilfeller." Dette foreslår departementet i § 6 sjette ledd.

Universitets- og høyskoleutdanning kan ikke inngå i opptakskravene til fagskoleutdanning.

Unntak for kunstfaglige fagskoleutdanninger etter søknad

Fagskoleloven § 16 andre ledd åpner for et unntak fra kravet om at søkeren må være 23 år eller eldre for opptak på grunnlag av realkompetanse for kunstfagskoleutdanninger. I dette høringsnotatet foreslår departementet i § 7 at det skal fastsettes i forskriften, etter søknad, hvilke kunstfaglige utdanninger som kan omfattes av unntaket fra krav om 23 år for opptak på grunnlag av realkompetanse. Fagskolene vil få mulighet til å søke departementet eller det organ departementet gir fullmakt, om å ta opp søkere til bestemte kunstfaglige utdanninger i henhold til unntaksbestemmelsen. Etter en eventuell godkjenning av søknad vil departementet føre kunstfagskoleutdanningen inn i forskriften.

Fagskoleloven § 16 andre ledd gir departementet hjemmel til å fastsette en øvre grense for hvor mange som kan tas opp gjennom bruk av denne unntaksordningen per kunstfagskoleutdanning over en bestemt periode. Departementet foreslår å fastsette den øvre grensen slik at inntil 10 prosent av tilbudene om studieplass ved den enkelte kunstfagskoleutdanningen listet i § 7 kan gis til søkere gjennom bruk av unntaksordningen. Vi minner om at det i Prop. 47 L (2017–2018) s. 95 er presisert at søkerne må være spesielt kvalifiserte for å få opptak til disse kunstfaglige fagskoleutdanningene på slikt grunnlag.

Departementet ønsker særlig tilbakemeldinger fra høringsinstansene om 10 prosent er en rimelig grense for unntaksordningen.

Utfyllende regler for søkere med utenlandsk utdanning

Departementet foreslår i § 8 utfyllende regler for søkere med utenlandsk utdanning. Bestemmelsens første ledd gjelder for søkere fra andre nordiske land, som med bestått og fullført videregående opplæring er kvalifisert til fagskoleutdanning – uavhengig av om den nordiske utdanningen tilsvarer generell studiekompetanse eller fag- eller svennebrev eller annen yrkeskompetanse. Her er det ikke foreslått å fastsette språklige tilleggskrav, i tråd med Nordisk språkkonvensjon.

Søkere med bestått og fullført videregående opplæring fra land utenfor Norden må dokumentere kunnskaper i norsk såfremt fagskoleutdanningen det søkes opptak til, ikke tilbys på et fremmedspråk. Dette foreslås i fagskoleforskriften § 8 andre ledd. Kunnskaper i norsk kan dokumenteres på flere måter, slik som presisert i forslagetets andre punktum. Disse er basert på språkkravene for høyere utdanning i opptaksforskriften for høyere utdanning § 2-2 andre ledd, men tilpasset fagskolesektoren.

Departementet foreslår at språkkravene for utenlandske søkere som søker om opptak til fagskoleutdanning skal legges på nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for

språk. Språkskalaen starter med nivå A for en språkbruker på grunnleggende nivå, og går opp til nivå C for en kompetent språkbruker. Nivå B gjelder selvstendige brukere, med B1 som mellomnivå og B2 som høyere mellomnivå. Rammeverket beskriver nivået som forventes av språkbrukeren på de ulike nivåene når det gjelder lese-, lytte-, snakke- og skriveferdigheter. For eksempel inneholder forståelse på nivå B1 at personen kan "forstå hovedinnholdet i klar, standard tale om kjente emner knyttet til bl.a. arbeid, skole og fritid". For B2 er tilsvarende ferdigheter for forståelse at personen kan "forstå lengre sammenhengende tale og foredrag og følge komplekse argumentasjonsrekker når emnet er forholdsvis kjent".

For utdanninger hvor det er satt krav om generell studiekompetanse for opptak, kreves det norskkunnskaper tilsvarende nivå B2. For utdanninger der opptakskravet er fag- eller svennebrev, fastsetter den enkelte fagskole i forskrift om kravet skal være nivå B1 eller B2. For disse utdanningene må fagskolene selv vurdere hvilket nivå som er nødvendig, herunder om søkere vil ha mulighet til å tilegne seg det norske språket, og ikke minst faglig sjargong, gjennom fagskoleutdanningen.

Forslaget i § 8 femte ledd gjelder søkere som har utdanning fra *International Baccalaureate* (IB). For disse presiseres det at en søker som har tatt norsk A eller norsk B på minimum lavere nivå («standard level»), fyller kravene til generell studiekompetanse dersom de i tillegg oppfyller krav om diplom fra IB eller visse *IB-Certificates*. Forslaget i tredje ledd er tilsvarende reglene som gjelder for søkere med *International Baccalaureate* som søker opptak til høyere utdanning. Hensikten er å kunne påvise at en søker har oppnådd nivå B2 i Europarådets rammeverk for språk.

Til fagskoleforskriften § 8 sjette ledd foreslår departementet at kravene til norskkunnskaper ikke gjelder for søkere som skal tas opp til fremmedspråklige fagskoleutdanninger, og studenter som deltar i internasjonale utvekslingsprogram. Til fremmedspråklige fagskoleutdanninger vil søkere ikke ha behov for norskkunnskaper for å delta i undervisningen. Det samme foreslås for studenter som deltar i internasjonale utvekslingsprogram i tråd med vanlig praksis.

Departementet foreslår i fagskoleforskriften § 8 sjuende ledd at fagskolene fastsetter i forskrift om det stilles språkkrav i engelsk, slik at fagskolene kan tilpasse språkkrav til bestemte utdanningers behov. Hvis fagskolen stiller språkkrav i engelsk, kan disse legges på enten nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for språk.

Betinget opptak

I fagskoleforskriften § 9 foreslår departementet regler for opptak på visse vilkår, såkalt betinget opptak. Dette gjelder for søkere som på grunn av spesielle omstendigheter ikke fikk avlagt eksamen i videregående opplæring, og som derfor ikke kan få dokumentasjon for bestått opplæring, som normalt er krav for opptak etter § 6. Slike søkere kan gis betinget opptak på vilkår om at søkeren består eksamen i ett eller flere fag i videregående opplæring i løpet av første semester etter opptak.

Med spesielle omstendigheter menes sykdom, ulykker eller dødsfall i nær familie som er dokumentert av søkerens videregående skole, men fagskolen kan i tillegg gi betinget opptak på grunn av andre spesielle omstendigheter. Dette kan blant annet gjelde søkere som ikke er ferdige med prøven for å oppnå fag- eller svennebrev og som kan dokumentere at de skal ta prøven i løpet av høstsemesteret. For flere forutsetninger og andre rekkefølger henviser

departementet til forslaget i fagskoleforskriften § 9. Forslaget er i tråd med det som gjelder for opptak til høyere utdanning etter opptaksforskriften kapittel 5.

Overgangsregler

Departementet foreslår i § 10 å fastsette overgangsregler for søkere med generell studiekompetanse etter tidligere ordninger og en omregningstabell for søkere med vitnemål fra norsk gymnas med bokstavkarakterer. Disse overgangsreglene er regulert i opptaksforskriften til høyere utdanning, og § 10 henviser dit. Her er det for eksempel ivarettatt at teknisk fagskole fra 1998 til 2003 gir generell studiekompetanse og poengberegnes på grunnlag av vitnemål uten omregning.

Reservasjon av studieplass

Departementet foreslår en bestemmelse om reservasjon av studieplass i § 11. Den som har fått opptak til en fagskoleutdanning kan etter § 11 reservere studieplassen i ett år, etter søknad til fagskolen. Departementet mener det er tilstrekkelig å kunne reservere studieplassen i ett år. I høyere utdanning kan søkere reservere plassen inntil to år. Reservasjon av studieplass gjelder i tilfeller ved sykdom, svangerskap/barsel, verneplikt eller spesielle velferdsgrunner. Søknad med dokumentasjon skal sendes til fagskolen innen tre uker fra tilbudet om studieplass ble mottatt.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften kapittel 2.

4.3.3. Rangering ved opptak

I kapittel 3 foreslår departementet regler for rangering ved opptak. Rangeringsreglene er relevante dersom det finnes flere kvalifiserte søkere enn antall studieplasser for en fagskoleutdanning. Søkere som ikke er kvalifiserte for opptak til en bestemt fagskoleutdanning etter reglene i kapittel 2 og lokale forskrifter, kan ikke tilbys studieplass i fagskolen selv om det er ledige plasser.

Rangering av søkere

Departementet foreslår i fagskoleforskriften § 12 at søkere med høy poengsum rangeres foran søkere med lav poengsum. I de tilfellene der flere søkere har lik poengsum, foreslår departementet samme løsning som gjelder for opptak til universiteter og høyskoler. Her rangeres eldre søkere foran yngre. Forslaget skiller seg fra flere gjeldende lokale forskrifter, der det underrepresenterte kjønn blir rangert høyere. Utfordringen med en slik regel er at det ikke er mulig å rangere søkerne hvis flere av samme kjønn har samme poengsum. Når alder, med fødselsdato, brukes som rangeringsregel i de tilfeller hvor søkere har lik poengsum, vil to søkere bare kunne rangeres likt hvis de har samme poengsum og samtidig er født på samme dag, noe som nærmest aldri vil forekomme.

Grunnlaget for rangering er dokumentasjonen som kvalifiserer søkeren og yrkespraksis. Hvis en søker har kvalifikasjoner som ikke inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget, gir ikke dette poeng. Det gjelder for eksempel fagbrev og karakterer fra fag som ikke kvalifiserer til opptak.

I de tilfellene der det finnes ledige studieplasser etter at det ordinære samordnede opptaket er gjennomført, kan fagskolene selv tilby studieplasser til kvalifiserte søkere så lenge det er

ledige studieplasser ved utdanningen. Studieplassene fylles da opp etter rekkefølgen på registrerte søknader. Den som søker først, får plassen foran en som søker senere. Hvis det er venteliste etter at det ordinære opptaket er gjennomført, men fagskolen finner ut at den har ledige plasser etter studiestart, skal fagskolen tilby disse plassene til søkere som står på venteliste. Om fagskolen ønsker å ta opp søkere ti dager eller mer etter studiestart, kan fagskolen se bort fra rangeringsbestemmelsene. Det er imidlertid fortsatt bare mulig å ta opp kvalifiserte søkere som oppfyller opptakskravene.

Poengberegning ved rangering

I § 13 foreslår departementet hvordan poengberegningen for rangering skal foretas. Forslaget er basert på flere fagskolars gjeldende lokale forskrifter.

Hovedbestanddelen i poengberegningen er karakterene fra den utdanningen som er opptaksgrunnlaget, enten det er relevant fag- eller svennebrev eller generell studiekompetanse.

Departementet foreslår i tillegg å gi poeng når søkere har fag- eller svennebrev som inngår i opptaksgrunnlaget. Fag- eller svennebrev som er bestått med *meget godt* gir flere poeng.

Departementet har vektlagt særlig to forhold i utarbeidelsen av forslag til poeng for fag- og svennebrev. For det første skal poengene fra karakterer og poeng fra fag- eller svennebrev stå i et fornuftig forhold til hverandre for den enkelte søker som har fag- eller svennebrev. For det andre skal poenggivningen føre til en fornuftig rangering av søkere i de tilfellene hvor både fag- eller svennebrev og generell studiekompetanse kan inngå som kvalifikasjonsgrunnlag.

Relevant yrkespraksis utover læretid kan også gi ekstra poeng. Yrkespraksisen er blant annet relevant hvis den:

- som regel utøves av personer med et fagbrev som inngår i opptaksgrunnlaget,
- har likhetstrekk med viktige deler av innholdet i den aktuelle fagskoleutdanningen, eller
- inngår i opptaksgrunnlaget.

Departementet foreslår en maksgrense for antall poeng for fag- og svennebrev og yrkespraksis, for at dette ikke skal bli en for dominerende del av poengberegningen.

Departementet ønsker særlig tilbakemeldinger fra høringsinstansene på forholdet mellom de forskjellige delene av poengberegningen og hvor mange poeng de forskjellige faktorene gir.

Karakterforbedringer

Departementet foreslår i § 14 at en søker som forbedrer karakterene sine enten under videregående opplæring eller etter at videregående opplæring er fullført og bestått, har krav på at eventuelle karakterforbedringer legges til grunn ved opptaket.

Rangering av søkere som ikke kan poengberegnes

Noen søkere kan ikke poengberegnes og må rangeres på en annen måte, slik departementet foreslår i § 15. Dette gjelder blant annet realkompetansesøkere og utenlandske søkere. For

slike søkere må fagskolen foreta en individuell skjønnsmessig vurdering. Disse søkerne må vurderes mot søkernesom kan poengberegnes.

Rangering på grunnlag av opptaksprøve

Departementet foreslår i § 16 at rangering skal foretas på grunnlag av både opptaksprøve og alminnelige rangeringsregler. Dette er et relevant rangeringskriterium for bl.a. kunstfagskoleutdanninger, dersom fagskolen velger opptaksprøve som et spesielt opptakskrav jf. forslaget i § 6 femte ledd.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften kapittel 3.

5. POLITIATTEST

5.1 Bakgrunn

Departementet mener at det skal kreves politiattest etter politiregisterloven § 39 i utdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring.

5.2 Gjeldende rett

I forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning er det i kapittel 3 fastsatt nærmere regler om politiattest ved opptak til fagskoleutdanning. Med hjemmel i § 3-1 første ledd *kan* den enkelte fagskole kreve politiattest etter politiregisterloven § 39 i utdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av undervisning eller praksisopplæring.

5.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår at gjeldende forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning §§ 3-1 til 3-9 videreføres i §§ 17 til 25.

Videre foreslår departementet at gjeldende fagskoleforskrift § 3-1 første ledd, se forslaget i § 17 første ledd, endres slik at den enkelte fagskole *skal* kreve politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39. Dette gjelder utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring.

Fagskoleutdanningene som retter seg mot arbeid med barn er gjerne organisert som deltidsundervisning for studenter som er i ansettelsesforhold i en barnehage eller liknende, og det kan være en forutsetning for opptak at praksis gjennomføres på egen arbeidsplass. Det er også vanlig med praksis på nettbaserte utdanninger.

Barn er en sårbar og utsatt gruppe som har særskilt krav på beskyttelse. Konsekvensene av å bli utsatt for vold og seksuelle overgrep i barndommen kan være svært alvorlige. Et overgrep vil ikke bare kunne få uheldige følger for barnet, men også for pårørende og samfunnet for øvrig. Det er derfor svært viktig å iverksette tiltak som kan redusere sannsynligheten for at vold og overgrep skjer.

Denne bestemmelsen gjelder kun studenter som under studiene skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.

Hjemler for krav om politiattest er som en hovedregel obligatoriske, dvs. at det foreligger en plikt til å innhente politiattest før en person ansettes (skal-bestemmelser). Begrunnelsen for dette er at dersom lovgiver først har ment at man er innenfor formålene i politiregisterloven § 37 og det er behov for vandelskontroll, skal det ikke være opp til den enkelte institusjon/arbeidsgiver å bestemme at attest likevel ikke skal innhentes. Som hovedregel bør derfor hjemler for krav om politiattest være obligatoriske, med mindre det foreligger særskilte hensyn som tilsier at hjemlene likevel ikke skal være obligatoriske. Slike særlige hensyn kan for eksempel være at enkelte personer som faller inn under ordlyden har liten kontakt med mindreårige, og at risikoen for at et overgrep kan skje, er veldig liten.

I dagens forskrift er det opp til den enkelte fagskole å vurdere om det bør kreves politiattest (kan-bestemmelse). Dette innebærer at det er adgang til å innhente politiattest, men ingen plikt.

Det er ulike begrunnelser for hvorfor noen hjemler for krav om politiattest er utformet som kan-bestemmelser. Én begrunnelse er at hjemmelen etter sin ordlyd kan favne en rekke ulike personer, og at det ikke er gitt at det foreligger et reelt behov for vandelskontroll av alle disse. Typiske eksempler på dette er områder der det er obligatorisk krav om attest for ansettelse, og det også kan kreves attest for personer som oppholder seg på området. Det sentrale vurderingstemaet for om det skal kreves attest i slike tilfeller, er om personen vil komme i kontakt med mindreårige i en slik grad at det kan være risiko for overgrep eller skadelig påvirkning.

En annen begrunnelse for at enkelte hjemler er utformet som kan-bestemmelser, er fordi man i det aktuelle tilfellet mener at staten bør være tilbakeholden med å detaljregulere hvordan virksomheten utøves eller organiseres.

Departementet foreslår at det etter bestemmelsen skal være et vilkår at studenten skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige for at det skal kunne kreves politiattest. Momenter i vurderingen av om studenten skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold vil blant annet være omfang av møter mellom studenter og mindreårige, og i hvilken grad studenten vil være alene med den mindreårige. Det er større risiko for at det kan skje et overgrep dersom en person utfører oppgaver eller har et ansvar overfor barn som gjør at han eller hun er alene med barn. Likeledes øker risikoen for at overgrep kan skje dersom oppgavene studenten utfører, kan medføre at det oppstår et tillitsforhold mellom vedkommende og den mindreårige, og/eller studenten møter den mindreårige jevnlig over tid.

Det er allerede i dag et krav om at fagskolestudenter som deltar i praksisopplæring eller klinisk undervisning skal legge frem politiattest når det er krav om politiattest for bestemte typer arbeid, jf. gjeldende fagskoleforskrift § 3-1 tredje ledd, se § 19 i forslaget. Dette er blant annet aktuelt for studenter som gjennom praksisopplæring og klinisk undervisning vil ha pasientkontakt. Det er altså ikke et alminnelig krav at alle fagskolestudenter skal levere politiattest. Fagskolene kan stille krav om å fremlegge politiattest, også til utdanninger hvor mange at studentene vil gå inn i yrker hvor det ikke er et alminnelig krav om å legge fram politiattest etter politiregisterloven § 39. Siden studentene har klinisk undervisning eller praksisopplæring over en begrenset tidsperiode, og de i liten grad vil være alene med mindreårige, vil krav om politiattest ha begrenset omfang.

I tillegg kan krav om politiattest ha en forebyggende effekt. Dette skyldes dels at personer som har begått slike straffbare handlinger ikke vil søke seg til posisjoner der de vil bli avkrevd politiattest. Krav om politiattest er imidlertid kun ett av flere forebyggende tiltak, og ikke tilstrekkelig i seg selv til å forhindre overgrep.

Departementet foreslår etter dette at den enkelte fagskole skal kreve politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 fra studenter i utdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring. Dette gjelder kun studenter som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften kapittel 4.

6. SKIKKETHET

6.1 Bakgrunn

Muligheten for skikkethetsvurdering i fagskoleutdanningen ble innført i 2016. Det følger av fagskoleloven § 26 første ledd at departementet kan gi forskrift om at fagskolen skal vurdere om den enkelte student i bestemte utdanninger er skikket for yrket. Skikkethetsvurdering kommer i tillegg til reglene om bortvisning og utestenging etter fagskoleloven § 25.

Departementet ba i 2017 fagskolene og andre relevante aktører, som Nasjonalt fagskoleråd og Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag (NUFHO) om innspill på hvilke utdanninger skikkethetsvurderingen skulle gjelde, og hvilke vurderingskriterier som skal benyttes.

Ut fra de tilbakemeldingene departementet fikk, kom det frem at det var mange ulike typer utdanninger som kunne omfattes av skikkethetsvurderingen. Innspillene samsvarer i større grad når det gjelder hva slags vurderingskriterier som bør benyttes.

6.2 Gjeldende rett

Vurdering av skikkethet er regulert i fagskoleloven § 26. Etter bestemmelsen skal skikkethetsvurdering skje gjennom hele utdanningen. Styret, med minst to tredels flertall, kan vedta at en student ikke er skikket for yrket. Blir det fattet et slikt vedtak, kan studenten utestenges fra fagskoleutdanningen i inntil fem år, jf. fagskoleloven § 26 tredje ledd. Vedtak om at en student ikke er skikket, og vedtak om utestenging skal treffes i to separate vedtak.

En student har rett til å uttale seg før det fattes vedtak i en sak om skikkethet eller utestenging, og studenten kan klage til en nasjonal klagenemnd jf. fagskoleloven § 16 jf. § 26, jf. § 20, og någjeldende fagskoleforskrift § 6-1 bokstav c, se § 43 bokstav c i forslaget.

Et vitnemål for fullført og bestått fagskoleutdanning innebærer at fagskolen har vurdert at kandidaten er skikket for yrket, jf. fagskoleloven § 26 andre ledd.

Vurdering av skikkethet i fagskoleutdanning har ikke tidligere blitt nærmere regulert i forskrift.

6.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet tolker signalene fra sektoren dithen at det er ønskelig med nærmere regler om skikkethet og skikkethetsvurdering i fagskoleutdanningene. Det kan forhindre at studenter som tilfredsstillende de faglige kravene, men som ikke anses å være skikket for yrket, uteksamineres og får et vitnemål for fullført og bestått fagskoleutdanning.

6.3.1. Fagskoleutdanninger som omfattes av skikkethetsvurdering

For hvilke utdanninger det skal foretas skikkethetsvurdering

Skikkethetsvurdering er en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i det arbeidslivet de utdannes til. I noen utdanninger er det nødvendig å gjøre denne vurderingen i tillegg til den faglige vurderingen i de enkelte emner/fag.

Skikkethetsvurdering skal foretas i de utdanninger der studenten er i kontakt med barn, unge og voksne i sårbare situasjoner. Deres liv og deres fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet må ikke settes i fare av studenten. Se § 26 andre ledd.

Departementet har vurdert forskriftsfesting av skikkethetsvurdering i lys av fagskoleutdanningenes omfang. Videre er det viktig for departementet å ikke utvikle et regelverk som unødig forsinker opprettelsen av nye fagskoleutdanninger når arbeidslivet har et behov for kompetanse. Hvilke utdanninger som skal ha en løpende skikkethetsvurdering, foreslår departementet at fastsettes i lokale forskrifter, se § 27 andre ledd.

Departementet vurderer utestenging på grunn av skikkethetsvurdering som et så alvorlig inngrep overfor studenten, at det er ønskelig å legge føringer for hvilke utdanninger som *skal* og hvilke som *kan* omfattes av en løpende skikkethetsvurdering, se § 27 tredje ledd. Departementet foreslår at fagskolene selv må vurdere hvilke utdanninger som faller inn under kravene om løpende skikkethetsvurdering. Det foreslås at dette skal være en del av prosedyrene når utdanningen akkrediteres. Ved allerede akkrediterte utdanninger må fagskolen gjennomføre en særskilt vurdering før det fastsettes i lokale forskrifter og skikkethetsvurderingen kan innføres, se § 27 i forslaget. Departementet eller underordnet organ kan ved tvil eller ulik behandling av lignende fagskoleutdanninger, avgjøre om en fagskoleutdanning skal være underlagt skikkethetsvurdering.

Ved enkelte fagskoleutdanninger innen transportsektoren, eksempelvis lokførerutdanning, trafikkflygerutdanning og skipsførerutdanning, stilles det krav til medisinsk skikkethet under utdanning og/eller yrkesutøvelse. Disse utdanningene har hjemmel for skikkethetsvurdering i spesiallovgivning og faller ikke inn under forslaget § 27.

Departementet foreslår at de utdanningene der studentene er i kontakt med barn, unge og voksne i sårbare situasjoner, og kan utsette deres liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet for fare *skal* skikkethetsvurderes. Sårbare situasjoner vil for eksempel være der studenten har ansvar eller omsorg for et individ, og der det kan oppstå et tillitsforhold. Dette vil typisk være i de tilfeller der studentene skal møte sårbare individer som en del av arbeidsoppgavene i praksis eller klinisk undervisning. Det kan også være situasjoner der studentene er avhengig av hverandre og sårbare i læringssituasjonen eller yrkesutførelsen, bl.a. som kollegaer. Skikkethetsvurdering skal også foretas ved utdanning til yrke som

innebærer utøvelse av offentlig myndighet og hvor det er særskilt viktig at allmennheten kan ha tillit til vedkommende, der de kan utgjøre en fare.

Departementet vil presisere at det ikke er en vid åpning for skikkethetsvurdering av fagskoleutdanning. Vedtak om at en student er uskikket etterfulgt av vedtak om bortvisning er den mest inngripende sanksjonen fagskolen kan foreta overfor en student, og terskelen for at student anses å være uskikket skal derfor være høy. Fagskolene må også gjennom gode læringsutbyttebeskrivelser og vurderingskriterier sørge for en faglig vurdering av studentenes kunnskap, ferdigheter og kompetanse innenfor det enkelte fagfelt. Å stryke i praksis er eksempelvis ikke nødvendigvis det samme som at studenten er uskikket.

Det er også *kun* utdanninger definert i ny § 27 første ledd som kan underlegges en egen skikkethetsvurdering som beskrevet i fagskoleloven § 26. Brudd på andre krav slik som bruk av falsk vitnemål, fusk eller grovt forstyrrende opptreden jf. fagskoleloven §§ 24 og 25, har mindre inngripende sanksjoner enn brudd på skikkethetsbestemmelsene jf. fagskoleloven § 26 tredje ledd. Departementet ønsker derfor ikke at det åpnes for skikkethetsvurdering på utdanning som ikke oppfyller kriteriene i § 26.

Merk at det også finnes forslag til kriterier for hvilke utdanninger det skal kreves politiattest for. Skikkethetsvurdering skal kun foretas i utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring, dersom studenten skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige. Se § 17.

I en utdanning der studentene løpende skikkethetsvurderes, går fagskolene god for at studentene er skikket når de utskriver vitnemålet, jf. fagskoleloven ny § 26 andre ledd. Departementet ser at dette er en ekstra utfordring om fagskoleutdanningene er korte og/eller nettbaserte og studentene i liten grad er i kontakt med fagmiljøet. I utdanninger uten praksis vil det være spesielt store utfordringer med å oppdage grunn til å foreta en særskilt skikkethetsvurdering, selv om man kan bruke simuleringsøvelser osv. Departementet vurderer det likevel dithen at skikkethetsvurdering på alle utdanninger definert i § 27 første ledd, og foreslår derfor ingen unntak for kravet om skikkethetsvurdering på slike utdanninger

Informasjon på vitnemålet

Departementet ser behov for at det skal framgå av vitnemålet om utdanningen er underlagt skikkethetsvurdering eller ikke. Slik vil potensielle arbeidsgivere være orientert om det er gjennomført en løpende skikkethetsvurdering av studenten eller ikke. Dette vil i så fall bli et innspill til regulering i NOKUTs forskrifter, da det er de som i tråd med fagskoleloven § 19 fastsetter krav til vitnemålet.

Kriterier for skikkethetsvurderinger

Både likebehandling av og sikkerheten til studentene gjør det nødvendig å ha et felles sett med vurderingskriterier for skikkethetsvurderingene, se § 29 i forslaget. Dette er en uttømmende liste, og fagskolene kan ikke selv tilføye ytterligere vurderingskriterier for skikkethetsvurdering. Departementet foreslår likevel at det ved særskilte tilfeller kan søkes om ekstra kriterier for enkeltutdanninger, se § 529 andre ledd.

Departementet foreslår derfor ett kriteriesett som dekker behovet for å vurdere studentenes vilje og evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for barn, unge og voksne i sårbare livssituasjoner. Dette krever gode relasjoner til omgivelsene, enten det er i en barnehage, på et sykehjem eller i stressende situasjoner. Videre må studenten ha vilje og evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med faglig veiledning, noe som krever selvinnsikt og evne til å ta imot veiledning.

Uakseptabel adferd vil her være avhengig av hvilken utdanning skikkethetsvurderingen gjelder, men gjennomgående vil rusmisbruk være i denne kategorien. Studentene må videre opptre i tråd med regelverk for helse, miljø og sikkerhet, prosedyrer og kvalitetssystemer. Studentene kan ikke opptre krenkende eller truende overfor barn, unge og voksne i sårbare situasjoner.

Vurderingen av en students skikkethet er sammensatt og kriteriene må anvendes skjønnsmessig. Et minstekrav for å kunne stadfeste at det foreligger manglende skikkethet for yrket er likevel at minst ett av vurderingskriteriene i § 29 foreligger. Deretter må det vurderes om dette, alene eller sammen med andre forhold, utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til de barn, unge og voksne i sårbare situasjoner som studenten vil komme i kontakt med i utdanningen eller i yrket.

6.3.2. Prosedyre

Prosedyrene som foreslås er basert på reguleringene for skikkethetsvurdering ved universiteter- og høyskoler, jf. [forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#) av 30. juni 2006.

Løpende skikkethetsvurdering

Muligheten til å vurdere en student som uskikket etter en særskilt skikkethetsvurdering bør benyttes når andre formelle og uformelle virkemidler underveis i studiet i form av veiledning eller lignende ikke har vært tilstrekkelig. Er det en begrunnet tvil om studentens skikkethet, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering, jf. § 28 andre ledd.

I utdanningene hvor det innføres skikkethetsvurdering, skal fagskolen vurdere alle studenter løpende, gjennom hele utdanningen, jf. fagskoleloven § 26. Den skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å utøve de yrkene utdanningen retter seg mot. Dette innebærer at lærere, veiledere og andre som har med studenten å gjøre i utdanningssituasjonen, har et ansvar for å foreta løpende vurderinger. Siden særskilt skikkethetsvurdering kun benyttes i spesielle tilfeller, bør mindre forhold forsøkes rettet opp fortløpende under veiledning og i samtaler.

Det vil bli fagskolens ansvar å sørge for at ansatte, veiledere og andre ved de aktuelle utdanningene har den nødvendige kunnskapen og kompetansen til å kunne foreta en løpende vurdering av studentenes skikkethet.

Tvilsmelding

Departementet foreslår ikke begrensninger i hvem som kan levere inn tvilsmelding, og slår fast at den som leverer tvilsmelding, ikke regnes som part i saken, se § 33 første ledd. Skikkethetsansvarlige skal ikke behandle innleverte tvilsmeldinger som er åpenbart ugrunnet, jf. § 33 andre ledd.

Særskilt skikkethetsvurdering og skikkethetsansvarlig

Departementet ønsker å ha en tydelig mottaker av tvilsmeldinger og klare ansvarsforhold rundt saksbehandlingen av skikkethets saker. I § 32 foreslår departementet derfor at det skal være en skikkethetsansvarlig ved fagskolen. En særskilt skikkethetsvurdering kan da begynne med at en innlevert tvilsmelding behandles av skikkethetsansvarlig, jf. § 33 første ledd.

Departementet foreslår at skikkethetsansvarlige får ansvar for behandling av tvilsmeldinger før behandling i skikkethetsnemnda. I tillegg kan institusjonen bestemme at skikkethetsansvarlige også skal ha ansvar for opplæring i skikkethetsvurdering på fagskolen og informasjon om skikkethetsvurdering til studentene.

Skikkethetsansvarlig utreder saken og har ansvar for at det eventuelt utarbeides et utvidet veiledningsopplegg, se § 32 første ledd. Formålet med vurderingssamtalen er å utrede saken og la studenten få presentere sin side av saken. Studenten har rett til å ta med seg en talsperson til vurderingssamtalen, jf. forvaltningsloven § 12. Departementet foreslår at studenten skal varsles skriftlig når det foreligger begrunnet tvil om vedkommende skikkethet, se § 32 første ledd.

I motsetning til universiteter og høyskoler har ikke fagskolene plikt til å dekke eventuelle utgifter studenten har til advokatbistand ved en skikkethets sak. Dette temaet ble vurdert i Prop. 95 L (2015–2016) *Endringer i fagskoleloven (om studentrettigheter m.m.)* om politiattest. På bakgrunn av høringsinstansenes innspill konkluderte departementet med å ikke gå videre med et forslag om at fagskolen må dekke advokatutgifter for studenter, og dette ble ikke foreslått i Prop. 47 L (2017–2018). Det foreslås følgelig heller ikke i denne forskriften.

Departementet fremmer forslag om hvilken dokumentasjon som skal foreligge fra veiledningssamtalen, se § 32 andre ledd. Hvis en utvidet veiledning ikke anses å være egnet til å hjelpe studenten, eller gjennomført utvidet veiledning ikke har ført til den nødvendige utvikling, foreslår departementet at saken går til behandling i skikkethetsnemnda, se § 32 tredje ledd.

Det er skikkethetsansvarlige som får ansvaret for å vurdere resultatet av den utvidede veiledningen og oppfølgingen. I enkelte tilfeller vil det være klart at tilbud om utvidet oppfølging og veiledning ikke ville kunne hjelpe studenten. I slike tilfeller foreslår departementet at skikkethetsansvarlige kan avgjøre at det ikke skal gis slik utvidet oppfølging og veiledning, jf. § 32 tredje ledd.

Skikkethetsnemnd

Hver fagskole skal bare ha én skikkethetsnemnd, men departementet ønsker å åpne for at flere fagskoler kan opprette en felles skikkethetsnemnd, se § 31 første ledd. Mange fagskoler er små og vil kunne ha problemer med selv å administrere en slik nemnd. I slike tilfeller må styrene ved fagskolene selv bli enige om hvordan de skal fylle kravene til sammensetning av skikkethetsnemnda som foreslås i § 31 andre ledd. Når flere fagskoler går sammen om å opprette en skikkethetsnemnd, skal nemnda innstille sakene til styret eller klagenemnda ved fagskolen der den aktuelle studenten er registrert.

I § 31 andre ledd foreslår departementet hvordan sammensetningen av skikkethetsnemnda skal være. Ved fagskoler der de aktuelle utdanningene er spredt på flere avdelinger/enheter, bør styret sørge for å få en bredest mulig representasjon både fra aktuelle fagfelt og læresteder.

Hvis utdanningene ikke er organisert i enheter må styret oppnevne personer som har tilsvarende funksjoner som faglig leder og studieleder. Departementet foreslår også at nemnda skal bestå av to representanter fra praksisfeltet. Med praksisfeltet menes bransjen det utdannes til.

Departementet foreslår at det ikke skal velges vararepresentanter for medlemmene i nemnda. Medlemmene oppnevnes for tre år og studentrepresentantene for ett år, jf. § 31 tredje ledd.

Behandling i skikkethetsnemnda

Departementet foreslår at all dokumentasjon må følge saken til skikkethetsnemnda, se § 35 første ledd. Det omfatter blant annet referat fra vurderingssamtaler med studenten, opplysninger om hvordan institusjonen har fulgt opp og veiledet studenten og andre skriftlige opplysninger i saken, jf. § 34 første og andre ledd samt § 35 første ledd. Departementet foreslår videre reguleringer om studentenes rettigheter i § 35 andre ledd. I § 35 tredje ledd foreslår departementet at skikkethetsnemnda lager innstilling til styret eller institusjonens klagenemnd, og at det er styret eller klagenemnda som treffer vedtak.

For studentens adgang til å gjøre seg kjent med sakens opplysninger, gjelder de begrensninger som følger av forvaltningslovens §§ 18 og 19.

Behandling i styret/institusjonens klagenemnd og utestengingsperiode

Etter § 36 første ledd kan styret delegere behandling av skikkethets saker til fagskolens lokale klagenemnd. Skikkethetsnemnda innstiller da direkte til den lokale klagenemnda. Ellers innstiller de til styret, som på bakgrunn av innstillingen kan fatte vedtak om at en student ikke er skikket for de yrker som utdanningen retter seg mot, og en eventuell utestenging som følge av dette.

Departementet foreslår at vedtak om at en student ikke er skikket, og vedtak om utestenging skal treffes i to separate vedtak, se § 36 første og andre ledd. Begrunnelsen for dette er at det unntaksvis kan forekomme at de forhold som gjør at en student ikke er skikket for yrket, er av en slik karakter at studenten fortsatt kan fullføre deler av utdanningen. Det normale vil imidlertid være at de forhold som fører til et vedtak om at en student er uskikket, vil være såpass alvorlige og vedvarende at studenten ikke kan fullføre utdanningen.

Hvis en student som er vurdert som uskikket fullfører utdanningen, skal det ikke utstedes vitnemål, jf. fagskoleloven § 26 andre ledd. Studenten har krav på å få utstedt en karakterutskrift, jf. fagskoleloven § 19 første ledd. En student som har blitt vurdert som uskikket, men hvor det likevel ikke ble fattet vedtak om utestenging, har mulighet til å søke opptak på nytt. Tas studenten opp på nytt, vil vedkommende kunne bli omfattet av ny skikkethetsvurdering.

Departementet mener det er naturlig at en utestenging av en utdanning fra en fagskole på bakgrunn av skikkethetsvurdering også skal gjelde utdanninger ved universiteter og høyskoler, se § 36 tredje ledd. Dette vil ikke gjelde for lignende utdanninger som ikke er omfattet av krav om skikkethetsvurdering.

Departementet foreslår ikke begrensninger som hindrer fagskolen i å fullføre behandlingen av en skikkethets sak, selv om studenten velger å slutte. Hensikten er å sikre at studenten ikke

skal kunne søke lignende utdanninger ved andre fagskoler eller ved universitet og høyskoler dersom han eller hun er i fare for å bli erklært uskikket.

Klage på vedtak om at en student ikke er skikket

Etter fagskolelovens § 20 femte ledd er Nasjonal klagenemd klageinstans for styrets vedtak på bakgrunn av særskilt skikkethetsvurdering. Denne klagenemnda er regulert nærmere i kapittel 6 i gjeldende fagskoleforskrift, foreslått kapittel 7 her.

En avgjørelse om at en student ikke er skikket for yrket er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, jf. fagskoleloven § 39 andre ledd. Forvaltningslovens saksbehandlingsregler om habilitet, taushetsplikt, forhåndsvarsling, utredningsplikt, dokumentinnsyn, begrunnelse osv. gjelder.

Studentens mulighet til å fullføre studiene

En student som ønsker å gjenoppta utdanningen etter utestengingsperioden, må søke om opptak på nytt. Studenten har de samme rettighetene og pliktene som andre studenter og har følgelig krav på å få godskrevet tidligere fullførte emner etter reglene i fagskoleloven § 8 og gjeldende fagskoleforskrift § 5-1, dersom det er grunnlag for det. Dersom det oppstår tvil om studentens skikkethet, skal det foretas en ny særskilt skikkethetsvurdering, uavhengig av den tidligere skikkethetsvurderingen. Departementet foreslår ingen særlig regulering av dette.

Register for informasjonsutveksling om utestengte studenter

Departementet vil vurdere å foreta endringer i fagskoleloven slik at det kan legges til rette for at vedtak om utestenging og uskikkethet etter §§ 25 og 26 registreres i et register for utestengte studenter. En nasjonal registrering er nødvendig for å sikre at vedtak om utestenging også får virkning for tilsvarende utdanninger ved andre fagskoler.

Informasjon om skikkethetsvurdering

Fagskolen skal sørge for at alle studentene som begynner på utdanninger med skikkethetsvurdering, får informasjon om skikkethetsvurderingen og hva den innebærer ved studiestart. Studentene bør også få en grundigere gjennomgang av ordningen tidlig i utdanningen, se § 30.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften kapittel 5.

7. TREÅRIG FAGSKOLEUTDANNING

7.1 Bakgrunn

I fagskoleloven § 4 fremgår det at departementet, etter søknad fra styret for fagskolen, kan vedta at det unntaksvis kan gis fagskoleutdanning som tilsvarende tre års utdanning på fulltid. Det følger også av loven at departementet kan gi forskrift om krav til innhold og omfang for slike utdanninger. Forarbeidene til fagskoleloven § 4 presiserer at det kun i særlige tilfeller kan åpnes opp for treårig fagskoleutdanning, og at dette er et unntak som skal tolkes snevert. I Prop. 47 L (2017–2018) står det: "*Kun i helt spesielle tilfeller vil treårig fagskoleutdanning være tillatt. Tillatelse kan for eksempel gis hvis internasjonale krav til yrkesutøvelse eller*

særlige krav til sertifisering eller krav om autorisasjon vil medføre at fagskoleutdanningen ikke kan gis innenfor en tidsramme på to år. Fagskoleutdanningstilbudet må følge utviklingen i arbeidsmarkedet og de krav som stilles der." For eksempel er de maritime toårige lederutdanningene som reguleres av STCW-konvensjonen/forskriften i dag kun teoretiske, og det kreves at kandidatene etter endt utdanning fullfører et gitt antall måneder i relevant praksis før de kan løse sertifikat. Man kan se for seg at fagskolene ønsker å tilby integrerte utdanningsløp som tilfredsstillende alle kravene Sjøfartsdirektoratet stiller til sertifikatgivende utdanninger, på samme måte som fagbrevene som disse utdanningene bygger på.

7.2 Gjeldende rett

Per i dag har fagskoleutdanninger et omfang tilsvarende minimum et halvt år og maksimum to år på fulltid, dvs. mellom 30 og 120 studiepoeng. I gjeldende forskrift reguleres derfor ikke muligheten til å kunne søke om fagskoleutdanning av et omfang på mellom to og tre år på fulltid. I fagskoleloven § 4 andre ledd fastslås det at departementet kan vedta at det kan gis fagskoleutdanning som i innhold og omfang tilsvarer tre års utdanning på fulltid, og at departementet kan gi forskrift om krav til innhold og omfang for treårige fagskoleutdanninger.

7.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår at fagskoler skal kunne søke departementet om å etablere fagskoleutdanninger på mellom to og tre år på fulltid, med et omfang på mellom 120 og 180 studiepoeng. Fagskolene kan kun søke dersom særlige forhold, som internasjonale krav til yrkesutøvelse eller særlige krav til sertifisering eller autorisasjon, vil medføre at utdanningen ikke kan gjennomføres innenfor en tidsramme på to år. Utdanningen kan ikke starte opp uten at det i tillegg til en tillatelse fra departementet også foreligger en akkreditering av utdanningen i henhold til gjeldende regelverk for fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven § 5.

En slik avgrensning av vilkåret for å kunne søke om å etablere fagskoleutdanninger på mellom to og tre år, er i tråd med forarbeidene til fagskoleloven, jf. Prop. 47 L (2017–2018) kapittel 8. Departementet viser til at det kun unntaksvis kan gis dispensasjon for fagskoleutdanninger med slikt omfang. Det vil være viktig at det kan dokumenteres at lengre utdanninger er helt nødvendig for å oppfylle kompetansekrav som stilles i arbeidslivet. I tillegg må det være et kriterium at søkeren må kunne dokumentere at utdanningens læringsutbyttekrav, sammen med krav til autorisasjon eller sertifisering, ikke lar seg gjennomføre i løpet av to år. Det må også kunne dokumenteres at det er etterspørsel etter denne type kompetanse på arbeidsmarkedet.

Departementet viser til forslaget i § 42 om treårig fagskoleutdanning.

I kapittel 6 om faglige bestemmelser videreføres også gjeldende forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning §§ 5-1 til 5-5, i §§ 37 til 41. I gjeldende § 5-1 om godskrivning og fritak, forslaget § 37, er det gjort tekniske endringer. Paragraf 5-1 første ledd er fjernet fordi innholdet er ivaretatt av fagskoleloven § 8, og tredje ledd er flyttet til § 2 om definisjoner, se a) for definisjonen til emne.

8. NASJONAL KLAGENEMND FOR FAGSKOLEUTDANNING

8.1 Bakgrunn

I dette høringsforslaget legger departementet frem forslag om nye opptaksbestemmelser for å etablere et samordnet opptak for fagskoleutdanning. Når vedtak om opptak fattes av Unit i det nasjonale opptakssystemet må det også være en nasjonal klageordning. Departementet foreslår at klager om opptak gjennom Samordna opptak behandles av Nasjonal klagenemnd.

8.2 Gjeldende rett

Det er i dag ikke samordnet opptak og ingen nasjonal klagenemnd som behandler klager om fagskoleopptak. Etter fagskoleforskriften kapittel 6 er det opprettet en nasjonal klagenemnd som behandler klager etter fagskoleloven §§ 24 til 27.

8.3 Departementets vurdering og forslag

Departementet mener det er mest hensiktsmessig at den eksisterende nasjonale klagenemnda også får i oppgave å behandle klager om opptak gjennom Samordna opptak. For denne utvidelsen har departementet tatt utgangspunkt i reglene for klagenemnda for opptak for høyere utdanning, og tilpasset reglene til fagskolesektoren.

I § 43 foreslår departementet å utvide listen over hvilke saker klagenemnda skal behandle, med klager over enkeltvedtak om opptak fattet gjennom Samordna opptak. Det er bare klager over enkeltvedtak jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, i det samordnede opptaket som kan påklages til denne klagenemnda jf. § 43 bokstav a. Denne klagebehandlingen omfatter ikke fagskolenes opptaksvedtak om realkompetanse jf. § første ledd eller spesielle opptakskrav jf. § 6 femte ledd

Fagskolene skal fatte egne opptaksvedtak når de vurderer realkompetanse eller vurderer spesielle opptakskrav som omfatter ferdigheter eller opptaksprøver etter nærmere regler fastsatt av fagskolen i forskrift. Når en fagskole selv fatter slike vedtak om opptak, kan disse etter fagskoleloven § 39 andre ledd jf. § 20 første ledd andre punktum påklages til den lokale klagenemnda ved fagskolen.

Fagskoler som ikke deltar i det samordnede opptaket fatter egne vedtak om opptak, og vedtakene kan påklages til fagskolens egne klagenemnder.

Departementet foreslår at Nasjonal klagenemnd utvides fra seks til syv medlemmer. I tillegg til de medlemmene i som kreves etter dagens § 6-2, foreslår departementet i § 44 andre ledd bokstav d ett medlem med personlig varamedlem fra forvaltningsområdet for videregående opplæring. Videre foreslår departementet i tredje ledd at studentrepresentantenes oppnevningssperiode endres fra to til ett år, i og med at mange fagskoleutdanninger ikke er lengre enn dette. Videre foreslår departementet at sekretariatet for klagenemnda skal ligge i Unit, se § 44 fjerde ledd.

Departementet foreslår i § 45 at klagenemnda er vedtaksfør når leder eller nestleder og fire andre medlemmer, herunder en studentrepresentant, er til stede. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften kapittel 7.

9. KVALITETSSIKRING

9.1 Bakgrunn

Etter fagskoleloven § 5 er det NOKUT som fører tilsyn med kvaliteten i utdanningene. I tillegg akkrediterer NOKUT fagskoleutdanninger og fagområde. I lovens § 5 femte ledd kan departementet gi forskrift om vilkår for akkreditering av fagskoleutdanning og fagområde. Departementet kan også gi forskrift om saksbehandlingsregler for NOKUTs akkrediteringsarbeid.

Departementet har gjennom tekniske endringer høsten 2018 endret terminologien i gjeldende studiekvalitetsforskrift slik at den samsvarer med den nye fagskoleloven som trådte i kraft 1. juli 2018.

Departementet ønsker å samle regelverk som omhandler fagskolesektoren mest mulig i den nye fagskoleforskriften. Hensikten er å gjøre det enklere å finne frem for fagskoler, studenter og andre som bruker regelverket for fagskoler. Derfor foreslår departementet å overføre bestemmelsene om fagskoleutdanning fra studiekvalitetsforskriftens kapittel 5 i fagskoleforskriften, samt deler av § 1-7 om oppnevning av sakkyndige, § 1-9 om forholdet til forvaltningsloven (se kapittel 2 ovenfor) og § 1-10 om tilrettelegging og informasjon. Det innebærer at bestemmelsene om universitets- og høyskoleutdanning forblir i studiekvalitetsforskriften. Dette gjelder også bestemmelsene i studiekvalitetsforskriften kapittel 1 om NOKUT som organ.

Samtidig som departementet foreslår å overføre bestemmelsene om fagskoleutdanning fra studiekvalitetsforskriften til fagskoleforskriften, foreslår vi også å foreta noen mindre endringer i reglene om akkrediteringsprosessen, modernisere begrepsbruk og tydeliggjøre visse bestemmelser.

Forslagene om endringer i reglene om akkrediteringsprosessen gjelder administrativ avvisning av søknader om akkreditering i visse tilfeller, søkerens frist til å uttale seg om et utkast til akkrediteringsrapport, flytting av forskriftshjemling av krav for akkreditering av fagområde fra departementets forskrift til NOKUTs fagskoletilsynsforskrift, fagskolens fullmakter ved en slik fagområdeakkreditering, kvalitetsarbeid, tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger og forlenget opprettelsesfrist ved tilsyn med kvaliteten i både fagskoleutdanning og fagområde. Formålet med forslagene er blant annet raskere saksbehandlingstid og ressursbesparelser hos NOKUT. Departementet utdyper disse forslagene nedenfor i dette kapitlet.

Forslagene om modernisering av begrepsbruk gjelder tekniske og språklige endringer som ikke medfører materielle endringer i regelverket. I forslaget til fagskoleforskriften §§ 50 og 51 har departementet foreslått å modernisere språkbruket ved å bytte ut "revidering" med "tilsyn" i tråd med begrepsbruken i fagskoleloven § 5. Begrepet "tilsyn" kan framstå som et mindre inngripende virkemiddel enn "revidering", og er derfor mer beskrivende for NOKUTs kvalitetssikringsarbeid. NOKUT vil, slik som i dag, ha mulighet til å innrette tilsynet mot kvalitetsutvikling før andre virkemidler vurderes. I tillegg vil NOKUT fortsatt ha de samme sanksjonsmulighetene som en revidering kan føre til i dag.

I tillegg foreslår departementet at gjeldende studiekvalitetsforskrift § 1-10 om tilrettelegging og informasjon overføres til fagskoleforskriften § 53 uten endringer. Fra gjeldende studietilsynsforskrift § 1-9 om forholdet til forvaltningsloven overføres den delen som omhandler fagskoleutdanning, se § 55 i forslaget. Her presiseres det at det er Diku som foretar faglige vurderinger i forbindelse med vedtak om tildeling av midler til kvalitetsfremmende tiltak ved institusjonene, jf. § 55 bokstav d. Studiekvalitetsforskriften § 5-7, som gir adgang til å gi unntak i forbindelse med prøveordninger, foreslår departementet å **ikke** videreføre, da denne dispensasjonshjemmelen er ivaretatt av fagskoleloven § 40.

9.2 Oppnevning av sakkyndige for vurdering av søknader om akkreditering

9.2.1. Gjeldende rett

Studiekvalitetsforskrift har i § 1-7 krav om at NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre evaluering ved akkreditering av utdanning eller fagområde, samt ved revidering av slike utdanninger og fagområder hvis det skal foretas faglige vurderinger.

Det følger av studiekvalitetsforskriften § 1-7 andre ledd at NOKUT kan gi forskrift om kriterier for de sakkyndiges kompetanse, oppnevning av sakkyndige og mandat og saksbehandlingsregler for de sakkyndiges arbeid.

9.2.2. Departementets vurdering og forslag

De foreslåtte endringene i studiekvalitetsforskriften § 1-7 første ledd innebærer i all hovedsak en videreføring av bestemmelsene i studiekvalitetsforskriften, se § 46 første ledd i forslaget. Dette handler om oppnevning av sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved akkreditering av fagskoleutdanning eller fagområde, samt ved revidering av disse. Vi foreslår noen språklige justeringer slik at terminologien i forskriftsteksten blir i samsvar med terminologien i den nye fagskoleloven.

Slik som i gjeldende forskrift er det opp til NOKUT å forskriftsfeste hva slags kompetanse de sakkyndige skal ha for å foreta ulike typer vurderinger. I situasjoner der det ikke er nødvendig å foreta sakkyndige vurderinger, kan NOKUT selv ta stilling til om det aktuelle akkrediteringskravet er oppfylt.

Det følger av § 46 første ledd hvilke typer vurderinger NOKUT har plikt til å oppnevne sakkyndige for. NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurderinger ved akkreditering av fagskoleutdanning og av fagområde, med mindre det foreligger grunn til administrativ avslag eller avvisning, se punkt 9.3 nedenfor. Ved tilsyn med kvaliteten i akkreditert fagskoleutdanning eller fagområde skal NOKUT også oppnevne sakkyndige hvis det skal foretas faglige vurderinger eller når vurderingen kan medføre tilbaketrekking av akkreditering jf. §§ 50 tredje ledd og 51 tredje ledd i forslaget.

Forslaget innebærer en viss innskjerping av bestemmelsens ordlyd ved at det alltid skal oppnevnes sakkyndige i tilfeller der vurderinger kan medføre tilbaketrekking av akkreditering for en fagskoleutdanning eller et fagområde. I praksis har NOKUT frem til nå i svært få tilfeller satt i gang slike prosesser uten å oppnevne sakkyndige til å foreta vurderinger av

utdanningens eller fagområdets kvalitet. Forslaget vil derfor ikke innebære store endringer i NOKUTs tilsynsvirksomhet. Det vurderes som viktig for legitimiteten til NOKUTs vedtak at NOKUT i en tilsynsprosess ikke skal kunne sanksjonere uten at sakkyndige har foretatt en vurdering av kvaliteten til den aktuelle fagskoleutdanningen eller det aktuelle fagområdet.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 46.

9.3 Akkreditering av fagskoleutdanning og fagområde – avvisning av søknader

9.3.1. Gjeldende rett

I gjeldende forskrift er det ikke hjemmel for avvisning eller avslag av en akkrediteringssøknad uten å involvere sakkyndige. Avvisning innebærer at en søknad resulterer i et negativt vedtak uten at søknaden er realitetsbehandlet, mens avslag innebærer at innholdet i søknaden er vurdert, og at akkrediteringskravene er vurdert til å ikke være oppfylt.

NOKUT har utviklet en praksis med vedtak om avslag basert på en administrativ vurdering i henhold til fagskoletilsynsforskriften § 3-1 første ledd bokstav a til g som omhandler grunnleggende forutsetninger for akkreditering. I tillegg har NOKUT avslått søknader der faglig ansvarlig for fagskoleutdanningen ikke er ansatt i minst 50 prosent stilling hos fagskolen på søknadstidspunktet, jf. fagskoletilsynsforskriften § 3-5. Videre har NOKUT avvist behandling av søknader som ikke er egnet for sakkyndig vurdering på grunn av større mangler ved søknaden.

9.3.2. Departementets vurdering og forslag

Antallet søknader til NOKUT om akkreditering av fagskoleutdanning medfører at denne delen av virksomheten blir omfangsrik og ressurskrevende. Per i dag avviser eller avslår NOKUT søknader dersom disse ikke er egnet for sakkyndig vurdering. Denne praksisen bør forankres på en tydelig måte i forskrift.

Departementet foreslår å gi NOKUT hjemmel til å kunne avvise eller avslå søknader dersom administrasjonen finner at disse ikke er egnet for sakkyndig vurdering. Departementet foreslår å gi hjemmel for å avslå eller avvise søknader uten å involvere sakkyndige dersom en omsøkt fagskoleutdanning eller fagområde åpenbart ikke fyller vilkårene for akkreditering eller har større mangler. Ved tvil om søknaden kvalifiserer til avslag eller avvisning, eller ikke, vil NOKUT oppnevne sakkyndige.

Avvisning av søknader på grunn av større mangler og avslag på grunnlag av administrativ vurdering er enkeltvedtak som må kunne påklages. Klagenemnda for NOKUTs vedtak om akkreditering og tilsyn av fagskoleutdanning, oppnevnt av departementet, er klageinstans. Departementet påpeker at begrensningen i institusjonenes klageadgang etter § 1-9 c i studiekvalitetsforskriften, se § 55 kun omfatter «faglige vurdering» foretatt av eksterne sakkyndige, og følgelig ikke omfatter administrative vurderinger og vedtak truffet av NOKUT uten involvering av sakkyndige.

Forslaget antas å ha positive virkninger både ved at NOKUT sparer direkte utgifter og saksbehandlerekapasitet, og ved at NOKUTs sakkyndige bruker sin tid på søknader der det foreligger tilstrekkelig grunnlag for vurdering. For søkerne kan det ha positiv virkning at

begrunnet avvisning eller avslag kommer raskt, slik at ny søknad kan forberedes. Forutsetningen for en vellykket praksis er at NOKUTs vurderinger oppleves som konsistente og at søkerne ikke opplever at de administrative vurderingene går inn på de sakkyndiges domene. En mulig negativ virkning er at tiltaket kan føre til flere klager fra søkere, men en slik effekt kan forebygges gjennom konsistent saksbehandling. Departementet viser til at NOKUT gir veiledning til søkere, jf. deres veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11, for at de skal unngå å få gjentatte avvisninger eller administrative avslag.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften §§ 47 andre ledd og 48 andre ledd.

9.4 Akkreditering av fagskoleutdanning og fagområde – søkerens frist til å uttale seg

9.4.1. Gjeldende rett

I studiekvalitetsforskriften § 5-1 tredje ledd gis fagskolen som har søkt akkreditering, en frist på seks uker til å uttale seg før NOKUT fatter vedtak. Gjeldende praksis, slik NOKUT kommuniserer den i oversendelsesbrevet sammen med rapporten, er at søker kan «kommentere feil, mangler eller misforståelser i de sakkyndiges vurdering. NOKUT kan også godta mindre justeringer i forhold til den opprinnelige søknaden". For høyere utdanning er praksis at NOKUT gir institusjonene en tre ukers frist.

Etter studiekvalitetsforskriften § 5-4 fjerde ledd om revidering av akkreditering av utdanningstilbud og § 5-5 fjerde ledd om revidering av akkreditert fagskole (fagområde) gis fagskolene en frist på seks uker til å uttale seg.

9.4.2. Departementets vurdering og forslag

Departementet ser at seks ukers pålagt uttalelsesfrist ved søknadsbehandling for akkreditering av fagskoleutdanning og for tilsyn med både akkrediterte fagskoleutdanninger og fagområdeakkreditering fører til at saksbehandlingstiden blir lengre enn nødvendig, da erfaringene til NOKUT tilsier at de fleste søkere først uttaler seg ved fristens utløp. Departementet viser i tillegg til at NOKUT i noen tilfeller har måttet avvise uttalelser fordi de medfører så store endringer i opprinnelig søknad om akkreditering at det i realiteten er snakk om en ny søknad.

Departementet mener det ikke er hensiktsmessig å forskriftsfeste en seks ukers frist for å uttale seg, slik tilfellet er i dagens forskrift. Kravet til at parten skal få uttale seg, ivaretas av forvaltningsloven § 17, og det vil derfor ikke være nødvendig å regulere uttalelsesfristen i fagskoleforskriften. Departementet legger til grunn at NOKUT vil ta i bruk tre ukers frist også for søknader om akkreditering av fagskoleutdanning.

Departementet antar at forslaget vil ha positive virkninger. En kortere frist kan sende tydeligere signaler om omfanget av endringer NOKUT kan behandle som del av den pågående saken. I tillegg vil en kortere frist kunne forkorte saksbehandlingstiden. En mulig negativ virkning vil være at søkere kan oppleve å få for kort tid til å forankre uttalelser og eventuelle endringer i opprinnelig søknad i fagmiljøet og administrasjonen ved fagskolen. Dette kan forebygges gjennom at NOKUT tydelig kommuniserer praksisendringen i forkant, slik at søkerne kan forberede seg.

Departementet fremmer samme endringsforslag i §§ 50 og 51 om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning og akkrediterte fagområder, ved å ikke videreføre regulering av uttalelsesfrist på seks uker jf. gjeldende studiekvalitetsforskrift § 5-4 fjerde ledd og § 5-5 fjerde ledd.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften §§ 47, 50 og 51, der det foreslås å ikke lenger regulere lengden på uttalelsesfristen.

9.5 Krav for akkreditering av fagområde

9.5.1. Gjeldende rett

Departementet setter vilkår både for å kunne søke om akkreditering for fagområde og for å få akkreditering for fagområde. For å søke skal fagskolen ha uteksaminert kandidater i minst to år og ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring. Fagskolen må også kunne dokumentere deltakelse i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studentene ved nedleggelse av fagskoleutdanninger, jf. studiekvalitetsforskriften § 5-2 andre ledd. Kravene for å få akkreditering gjelder forhold som at fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning, kompetansen til de fast ansatte i både undervisningsstillinger og administrative stillinger og at fagskolen har et tilfredsstillende samarbeid med arbeidslivet, jf. studiekvalitetsforskriften § 5-2 tredje ledd.

9.5.2. Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår å regulere vilkårene for å kunne få behandlet søknad om fagområdeakkreditering i § 48. Dette gjelder at kravet om at utdanning må være fagskolens primærvirksomhet bør omreguleres til å være et krav for å kunne søke, fremfor at det først kommer som krav for å få akkreditering. Andre vilkår for å kunne søke om fagområdeakkreditering er at fagskolen må ha uteksaminert kandidater i minst to år i minst én av de akkrediterte fagskoleutdanningene som danner grunnlag for fagområdeakkrediteringen, og at den deltar i garanti- eller forsikringsordning. Departementet foreslår videre at de faglige kravene for å få et fagområde akkreditert, fastsettes i NOKUTs fagskoletilsynsforskrift. Dette vil skape en bedre helhet ved at departementets fagskoleforskrift setter rammer for akkrediteringsprosessen, mens NOKUTs fagskoletilsynsforskrift fastsetter de faglige kravene for akkreditering.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 48.

9.6 Fagskolenes fullmakter etter akkreditering av fagområde

9.6.1. Gjeldende rett

Formuleringen i gjeldende studiekvalitetsforskrift § 5-2 første ledd er at en akkreditert fagskole har fullmakt til selv å opprette nye fagskoleutdanninger innenfor fagområdet akkrediteringen gjelder for. Videre står det at NOKUT i sitt vedtak fastsetter fagområdet fullmakten gjelder for, og at NOKUT kan fastsette andre vilkår. I merknadene til studiekvalitetsforskriften § 5-2 første ledd gis NOKUT muligheten til å gi graderte

akkrediteringer, som begrenser akkrediteringen til å gjelde bare ett studiested eller én undervisningsform (stedbasert/nettbasert). Graderte akkrediteringer gir tilsvarende graderte fullmakter.

9.6.2. Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår to endringer som må ses i sammenheng.

Hensikten med akkreditering av fagområde er å styrke fagskolesektorens relevans og fleksibilitet. For å kunne styrke fagskolesektoren slik departementet ønsker, er det avgjørende at fullmaktene er reelle, slik at fagskolene har handlingsrom til å foreta nødvendige endringer innenfor de aktuelle fagområdene.

Departementet foreslår at det framgår mer eksplisitt at fagskolen selv kan foreta vesentlige endringer i fagskoleutdanningene som hører inn under et akkreditert fagområde. I gjeldende fagskoletilsynsforskrift er vesentlige endringer fastsatt i § 3-8. NOKUT akkrediterer i dag vesentlige endringer for enkeltutdanninger som ikke inngår i et akkreditert fagområde.

Departementet ønsker å presisere at akkreditering av fagområde medfører muligheten til å foreta vesentlig endring i enkeltutdanninger som inngår i det akkrediterte fagområdet.

Departementet foreslår at NOKUT fastsetter fullmakten om fagområdets avgrensning. I merknadene til gjeldende studiekvalitetsforskrift § 5-2 første ledd argumenteres det for at det, med utgangspunkt i variasjonen i fagskolesektoren, kan være hensiktsmessig å ha graderte fullmakter. Vedtak om graderte fullmakter er en spesifisering av om fullmakten også gjelder for oppretting av nye studiesteder og endring fra stedbaserte til nettbaserte utdanninger eller omvendt. Departementets utgangspunkt er at fagskoler som får akkreditering for fagområde, er så solide at muligheten til å gjennomføre vesentlige endringer inngår i fullmakten.

Forslaget vil ha klart positive virkninger for fagskolene med hensyn til aktualitet og fleksibilitet. Fagskolene vil få eksplisitt fullmakt til å gjennomføre vesentlige endringer i fagskoleutdanningene innen et akkreditert fagområde.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 48 tredje ledd.

9.7 Kvalitetsarbeid

9.7.1. Gjeldende rett

I gjeldende studiekvalitetsforskrift § 5-3, som omtaler kvalitetssikring ved fagskolene, brukes gjennomgående uttrykkene «internt system for kvalitetssikring» og «vurdering av om systemet for kvalitetssikring er tilfredsstillende». I første ledd i paragrafen brukes «dokumentasjon av kvalitetssikringsarbeidet» én gang. Uttrykket «kvalitetsarbeid» er ikke brukt.

I gjeldende kapittel 2 i studiekvalitetsforskriften, som omtaler internt system for kvalitetssikring for universiteter og høyskoler, brukes uttrykkene «(internt) system for kvalitetssikring» «kvalitetssikringssystem», «kvalitetsarbeid» og «systematisk kvalitetsarbeid».

9.7.2. Departementets vurdering og forslag

I den gjeldende forskriften brukes ulik terminologi for kvalitetsarbeidet ved fagskoler og ved universiteter og høyskoler. Departementet ønsker i størst mulig grad å samordne terminologien og mener i dette tilfellet at det er hensiktsmessig å legge terminologien for fagskolesektoren nærmere den som brukes ved universiteter og høyskoler. «Kvalitetsarbeid» betyr i denne sammenhengen den aktive bruken av systemet for kvalitetssikring for å sikre og videreutvikle egen utdanningskvalitet. Den språklige endringen vektlegger bruken av systemet fremfor systemet i seg selv.

I forslaget bruker departementet derfor gjennomgående «kvalitetsarbeidet» og «tilsyn med kvalitetsarbeidet». I § 49 andre ledd fastslår departementet at for søkere uten akkrediterte fagskoleutdanninger skal NOKUT vurdere om systemet for kvalitetssikring er tilfredsstillende.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 49.

9.9 Opprettelsesfrist og tap av rettigheter når kvalitetsarbeidet ikke er tilfredsstillende

9.9.1. Gjeldende rett

Dersom NOKUT fatter vedtak om at system for kvalitetssikring ikke er tilfredsstillende for fagskoler med akkrediterte fagskoleutdanninger, jf. studiekvalitetsforskriften § 5-3 fjerde ledd, kan NOKUT frata fagskolen retten til å søke om akkreditering av nye fagskoleutdanninger uten at fagskolen har fått pålegg om å rette opp forholdene og har fått en ny vurdering. Fagskolen kan be om ny vurdering av systemet ett år etter NOKUTs vedtak, og det er nedfelt at NOKUT kan bestemme kortere karantenetid.

Dersom NOKUT fatter vedtak om at systemet for kvalitetssikring ikke er tilfredsstillende hos en fagskole med akkreditering for fagområde, jf. studiekvalitetsforskriften § 5-3 femte ledd, kan NOKUT trekke tilbake myndigheten til å akkreditere nye fagskoleutdanninger. For øvrig gjelder de samme bestemmelsene som for fagskoler med akkrediterte fagskoleutdanninger.

Den gjeldende forskriften gir ikke fagskoler opprettingsfrist i tilfeller der NOKUT fatter vedtak om at systemet for kvalitetssikring ikke er tilfredsstillende. I tilsvarende bestemmelser for høyere utdanningsinstitusjoner skal NOKUT gi en frist for å rette opp forholdene. Først etter utløpet av fristen kan NOKUT trekke tilbake retten fra universiteter eller høyskoler til å søke akkreditering av nye studier eller til å etablere nye studier på egen fullmakt, jf. studiekvalitetsforskriften § 2-2 første ledd siste punktum jf. § 2-3.

9.9.2. Departementets vurdering og forslag

Departementet mener at prosessen før eventuelle sanksjoner knyttet til svikt i kvalitetsarbeidet bør gjøres lik slik disse er for høyere utdanning. Departementet foreslår i fagskoleforskriften § 49 fjerde og femte ledd at fagskolen ikke mister rettigheter etter en første runde med tilsyn, men først etter en ny vurdering, som foretas etter en opprettelsesfrist på ett år.

Samtidig som departementet foreslår å innføre en slik opprettelsesfrist, foreslår departementet at NOKUTs sanksjonsvedtak, etter at et nytt tilsyn finner at kvalitetsarbeidet fortsatt ikke er tilfredsstillende, endres fra en mulighet ("kan"-bestemmelse) til å skulle gjelde automatisk ("skal"-bestemmelse). Dette innebærer for en fagskole med akkrediterte fagskoleutdanninger at fagskolen fratras retten til å søke om akkreditering av nye fagskoleutdanninger. For en fagskole med akkreditert fagområde innebærer sanksjonsvedtaket at fagskolen mister denne fagområdeakkrediteringen. Dersom tilsynet avdekker vesentlig svikt i kvalitetsarbeidet, og svikten berører flere akkrediterte fagområder, kan NOKUT også trekke tilbake akkrediteringen for disse. I alle tilfeller gjelder det at fagskolen kan kreve nytt tilsyn med kvalitetsarbeidet når det har gått ett år etter at retten til å søke om akkreditering av nye fagskoleutdanninger, eller akkrediteringen for fagområde, er trukket tilbake.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 49 fjerde og femte ledd.

9.9 Forlenget opprettingsfrist ved tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger og akkreditert fagområde

9.9.1. Gjeldende rett

Dersom NOKUT ved tilsyn finner at kvaliteten i en fagskoleutdanning ikke er i tråd med de kravene som stilles, får fagskolen en frist til å iverksette tiltak for å forbedre kvaliteten. I gjeldende studiekvalitetsforskrift § 5-4 femte ledd om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger er opprettingsfristen satt til seks måneder til å iverksette tiltak. Den korte fristen forutsetter kun at forbedringstiltak er iverksatt, ikke at mangelfulle forhold er opprettet.

Dersom NOKUT ved tilsyn finner at et akkreditert fagområde ikke lenger oppfyller kravene, trekkes fullmakten for akkreditering for fagområde midlertidig tilbake. NOKUT kan også trekke tilbake akkreditering for enkeltutdanninger innenfor fagområdet. Fagskolen har en frist på inntil ett år, men ikke kortere enn tre måneder, for å rette opp de mangelfulle forholdene. Ved utløp av fastsatt frist gjennomføres en ny vurdering, og på bakgrunn av denne bestemmer NOKUT om fagskolen skal få tilbake akkrediteringen for fagområdet eller om den skal trekkes tilbake permanent.

For universitets- og høyskoleutdanning er tilsvarende opprettingsfrist inntil to år, men innen den tiden må mangelfulle forhold være opprettet dersom disse avdekkes ved revidering av studietilbud og akkrediterte institusjoner etter studiekvalitetsforskriften §§ 3-9 og 3-10.

Grunnen til at det er forskjell i opprettingsfrist mellom de to utdanningstypene er at det kan ta ulik tid til ny rekruttering av fagmiljø for å foreta forbedringer. For ansettelse i vitenskapelig stilling i universitets- og høyskolesektoren finnes det krav om sakkyndig vurdering. Det gjør at rekrutteringsprosessene ofte kan ta svært lang tid. Dersom det som må rettes opp, er manglende første- og professorkompetente i fast stilling tilknyttet det aktuelle studieprogrammet, kan NOKUT gi inntil to års frist. For andre feil og mangler gis normalt ikke mer enn ett års frist.

9.9.2. Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår at fagskolen skal gis en frist på inntil ett år for å rette opp mangelfulle forhold som avdekkes ved tilsyn av kvaliteten i en fagskoleutdanning jf. § 50. Innen den lengre tidsfristen er det imidlertid ikke tilstrekkelig for fagskolen å ha iverksatt tiltak for forbedringer. Departementet forutsetter at de mangelfulle forholdene skal være rettet opp når fristen løper ut.

Samtidig foreslår departementet at perioden for å opprette mangelfulle forhold ved tilsyn med kvaliteten i et akkreditert fagområde forlenges fra ett til to år i likhet med reglene for høyere utdanning, jf. § 51.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften §§ 50 og 51.

9.10 NOKUTs myndighet til å fastsette utfyllende kriterier

9.10.1. Gjeldende rett

Etter studiekvalitetsforskriften § 5-1 andre ledd, § 5-2 fjerde ledd og § 5-3 andre ledd kan NOKUT fastsette utfyllende kriterier i egen forskrift. Studiekvalitetsforskriften § 5-1 andre ledd gjelder fastsettelse av regler om behandling av søknader og krav til dokumentasjon i forbindelse med søknader om akkreditering av fagskoleutdanning. Studiekvalitetsforskriften § 5-2 fjerde ledd gjelder kriterier for godkjenning av tilbyder og behandling av søknader om fagområdegodkjenning. Den aktuelle delen av studiekvalitetsforskriften § 5-3 andre ledd gjelder forskrift om kriterier som system for kvalitetssikring av utdanningen skal vurderes i forhold til.

I dag er delegasjonen til NOKUT gitt i tre forskjellige paragrafer, og disse tre paragrafene har noe forskjellige språkdrakt. Dette forholdet kan utløse spørsmål om NOKUTs forskriftsmyndighet varierer for de forskjellige virkemidlene overfor fagskolene.

9.10.2. Departementets vurdering og forslag

Departementet delegerer forskriftsmyndighet til NOKUT i én paragraf. NOKUT kan gi utfyllende bestemmelser til departementets forskrift om vilkår for akkreditering av fagskoleutdanning og akkreditering for fagområde, herunder krav til fagmiljø, og for krav til fagskolenes kvalitetsarbeid og system for kvalitetssikring av utdanningen og kvalitetsarbeid. Departementet delegerer også forskriftsmyndighet til NOKUT for saksbehandlingsregler for akkrediterings- og tilsynsarbeidet. Departementet mener at én fellesbestemmelse om delegering av forskriftsmyndighet til NOKUT gir et entydig grunnlag for NOKUTs arbeid med egne forskrifter.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 54.

10. GODKJENNING AV UTENLANDSK FAGSKOLEUTDANNING

10.1 Innledning

Det følger av fagskoleloven § 7 første ledd første punktum at "NOKUT avgjør etter søknad fra enkeltpersoner om utdanning fra en utenlandsk fagskole eller en annen yrkesfaglig utdanning fra utlandet på tilsvarende nivå, skal gis en generell godkjenning slik at den ut fra nivå og omfang godkjennes som sidestilt med akkreditert fagskoleutdanning."

Formålet med ordningen for godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning fremgår av forarbeidene til fagskoleloven, Prop. 47 L (2017–2018) s. 30: «mangelen på system for å vurdere utenlandsk fagskoleutdanning gjør integreringen i norsk arbeidsliv vanskelig for mange innvandrere». Stortingskomiteen som behandlet Prop. 95 L (2015–2016) om endringer i fagskoleloven, viste også til at en godkjenningsordning er et tiltak «for at mennesker med kompetanse kan ta denne i bruk for å bygge og utvikle landet videre».

Godkjenningsordningen gjelder også for norske statsborgere som har fullført fagskoleutdanning eller tilsvarende i utlandet.

Søknadene avgjøres etter en vurdering av søkerens utdanningsdokumenter, slik som ved generell godkjenning av høyere utdanning etter universitets- og høyskoleloven § 3-4. Godkjenningsordningene har flere likhetstrekk. Utdanningssystemene i andre land er svært ulike med hensyn til utdanninger på dette nivået, og departementets forslag til kapittel 10 i fagskoleforskriften er av den grunn formulert med en generell nivåhenvisning og på bakgrunn av bestemmelsene som gjelder for generell godkjenning av høyere utdanning, jf. studiekvalitetsforskriften kapittel 6.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandling i saker om generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven § 7 tredje punktum.

Samtidig gjør departementet oppmerksom at fagskolene selv kan gi fritak for utenlandsk utdanning som del av egne utdanninger, jf. fagskoleloven § 8 om godskriving og fritak og gjeldende forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning § 5-1.

10.2 Bakgrunn

NOKUT har en plikt etter forvaltningsloven § 17 første ledd til å opplyse saken så godt som mulig før vedtak treffes. Ettersom godkjenningsordningen er dokumentbasert, må søkerne legge ved den dokumentasjonen NOKUT trenger for å kunne vurdere søknaden. For generell godkjenning av høyere utdanning etter universitets- og høyskoleloven § 3-4 har NOKUT hjemmel i studiekvalitetsforskriften § 6-1 andre ledd til å gi retningslinjer for krav til søknad og dokumentasjon.

Det følger av Prop. 47 L (2017–2018) s. 32 at NOKUT skal foreta «en verifisering og vurdering av utdanningen i henhold til akkrediteringsstatus, omfang og nivå». NOKUT mottar søknader hvor det er usikkerhet om dokumentene i saken er ekte, eller om opplysningene som foreligger i saken er riktige. NOKUT foretar en verifisering for å undersøke og fastslå riktigheten av dokumenter eller opplysninger som er oppgitt i en sak.

NOKUTs vedtak skal etter fagskoleloven § 7 inneholde en vurdering av om nivået på og omfanget av utdanningen er sidestilt med norsk akkreditert fagskoleutdanning. Formålet med godkjenningsordningen tilsier at NOKUTs vedtak i tillegg må inneholde informasjon om søkerens godkjente utdanning og tilhørende kompetanse som er av verdi for søkeren og tredjeparter. Tredjeparter kan for eksempel være arbeidsgivere eller andre som kan ha behov for å vite mer om søkerens kompetanse.

10.3 Gjeldende rett

Verken fagskoleloven § 7 eller tilhørende fagskoleforskrift har nærmere bestemmelser om plikt til å fremlegge dokumentasjon ved søknad om godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning.

De nærmere kravene til saksbehandling for godkjenningsvedtak og kravene til innholdet i godkjenningsvedtak er per i dag ikke nærmere regulert i forskrift.

10.4 Departementets vurdering og forslag

Søkerens plikt til å fremlegge dokumentasjon

Departementet mener at en klar beskrivelse av dokumentasjonskravene i forskrift vil gi søkere et tydelig regelverk å forholde seg til både i søknadsprosessen og i en eventuell klageprosess. Dokumentasjonskravene vil øke tilliten til NOKUTs vedtak, ettersom eksterne parter (arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner) som skal basere sine avgjørelser på et godkjenningsvedtak fra NOKUT, vet hvilke dokumenter som har blitt vurdert i forbindelse med vedtaket. Manglende eller mangelfull dokumentasjon fra søkere vil gi grunnlag for å avvise søknader.

Departementet bemerker likevel at forskriftsbestemmelsene med dokumentasjonskrav ikke må være for detaljerte og rigide, ettersom de skal omfatte utdanningsdokumenter fra hele verden. I den forbindelse er det store variasjoner mellom vitnemål, sertifikater/autorisasjonsbevis og karakterutskrifter fra ulike land, både når det gjelder innhold og omfang, men også når det gjelder hvilke organer som har kompetanse til å utstede dokumentene. Derfor vil NOKUT i noen tilfeller ha behov for å kreve ulike dokumenter fra ulike søkere, i tillegg til å måtte tilpasse fremgangsmåten for å verifisere dokumentene avhengig av hvor de kommer fra.

Dokumentene nevnt i § 56 første ledd bokstav a til d, sammen med opplysninger om identitet, vil i de fleste tilfeller gi NOKUT tilstrekkelig informasjon til å kunne avgjøre en søknad. Søkere kan bruke MinID til å gi sikre opplysninger om identitet, alternativt må de laste opp gyldige identitetsdokumenter.

I noen tilfeller vil en søker ikke kunne legge ved alle dokumentene som er nevnt i første ledd, for eksempel dersom noen av dem er tapt og utstederen ikke lager duplikater. Søkeren vil da motta et mangelbrev som etterlyser de aktuelle dokumentene. Dersom søkeren viser til at NOKUT kan bekrefte søkerens utdanning på andre måter, kan søknaden i noen tilfeller likevel realitetsbehandles. Dette gjelder eksempelvis i tilfeller hvor NOKUT kan bekrefte

utdanningen ved å henvende seg til utdanningsinstitusjonen eller relevante myndigheter, ved hjelp av en sentral vitnemåls- og karakterportal, eller ved hjelp av annen dokumentasjon enn den som er nevnt i første ledd.

Det fremgår av bestemmelsens tredje ledd at søker har mulighet til å gi NOKUT tilleggsdokumentasjon hvis denne informasjonen kan gjøre behandlingen av søknaden lettere. Kravet om tilleggsdokumentasjon i tredje ledd gjelder hvor en søker kan fremskaffe den aktuelle dokumentasjonen, og denne dokumentasjonen vil gjøre NOKUTs saksbehandling lettere. Dette kan for eksempel være tilfellet dersom vitnemålet gir begrenset informasjon om innholdet i kvalifikasjonen søkeren har oppnådd, og dette i stedet er beskrevet i et vitnemålstillegg. Det samme gjelder dersom søkeren har skiftet navn etter å ha fullført utdanningen. Slik tilleggsdokumentasjon er praktisk viktig for å kunne bekrefte at søkeren og innehaveren av kvalifikasjonen i vitnemålet er samme person.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 56.

NOKUTs saksbehandling

Departementet mener at NOKUT bør ha mulighet til verifisering for å undersøke og fastslå riktigheten og ektheten av dokumenter eller opplysninger som er oppgitt i en sak. Det er departementets syn at muligheten til å verifisere dokumentene og avslå søknader hvor dette ikke lar seg gjøre, bør fremgå av forskriften. Departementet viste i Prop. 95 L (2015–2016) s. 25 til at det er uheldig om mange søknader blir avslått på bakgrunn av utdanningens dokumenter ikke lar seg verifisere. Likevel vil departementet trekke frem at det er viktig at godkjenningsvedtakene er pålitelige, og at NOKUT ikke godkjenner utdanninger som ikke er ekte eller ikke kan verifiseres. Samtidig må det ikke være unødvendig byrdefullt for søkeren å få dokumentene verifisert. Departementet ønsker derfor å klargjøre i forskriften at NOKUT har ansvaret for verifisering av dokumentene, slik som foreslått i § 57 første ledd.

Med verifisering menes en prosess hvor man undersøker og forsøker å fastslå riktigheten av oppgitte opplysninger. Å verifisere ektheten av et dokument, og det å verifisere at et dokument er utstedt på grunnlag av korrekte opplysninger, er ikke nødvendigvis det samme. Et ekte dokument betyr at dokumentet er utstedt av riktig myndighet på riktig måte. NOKUT kan bekrefte ektheten ved å kontakte utstederen av dokumentet. Å verifisere dokumentets innhold innebærer å undersøke hvorvidt dokumentet gir uttrykk for korrekte opplysninger. Slik verifisering innebærer at NOKUT undersøker om prosessen rundt utstedelsen av et dokument er etterprøvable, altså at det finnes systemer og rutiner for utstedelsen som kan fastslå at innholdet er korrekt. Dersom systemet og rutinene som hører til utstedelsen av dokumentet er gode, har dokumentet notoritet.

Der hvor det ikke er mulig å verifisere dokumentasjon som følge av for eksempel mangel på fungerende sentralmyndighet, hvor nasjonale registre har blitt ødelagt i konfliktperioder eller som følge av naturkatastrofer, kan søknadene bli avslått. Selv om utsteder går god for dokumentets ekthet, er det tilfeller hvor NOKUT likevel ikke kan verifisere dokumentet da man verken har tillit til utstederen eller til opplysningene som fremkommer av dette dokumentet. Avslag gis hvor det ikke foreligger annen støttedokumentasjon som sannsynliggjør at dokumentene er ekte. For søknader fra land hvor dokumentsituasjonen innebærer at de fremlagte dokumentene ikke har noen notoritet, vurderer NOKUT om søknaden kan godkjennes med bakgrunn i den tilgjengelige informasjonen om utdanningen,

institusjonen eller landet. Om det beviselig er lav eller ingen notoritet knyttet til utdanningsdokumentene, vil søknadene ikke kunne innvilges, jf. § 57 andre ledd.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 57.

NOKUTs godkjenningsvedtak

Formålet med godkjenningsordningen tilsier at NOKUTs vedtak, i tillegg til en vurdering av om nivået på og omfanget av utdanningen er sidestilt med norsk akkreditert fagskoleutdanning, må inneholde informasjon om søkerens godkjente utdanning og tilhørende kompetanse som er av verdi for søkeren og tredjeparter.

NOKUT skal påse at søkerens utdanning er reell og oppnådd ved en institusjon som har rett til å tilby denne, og ikke stammer fra en «diploma mill» eller lignende. Ettersom godkjenningen er «generell» og gjelder nivå og omfang, vurderer ikke NOKUT selve faginnholdet i emnene i utdanningen nærmere. Etter departementets syn er det likevel hensiktsmessig at NOKUTs vedtak beskriver hva utdanningen kvalifiserer for der den er avlagt, enten ved å oppgi spesifikk yrkeskvalifikasjon, eller angi hvilken bransje som typisk etterspør den aktuelle kompetansen.

Når det gjelder kvalitetssikring, er bestemmelsen utformet med sikte på å omfatte utdanninger fra utdanningssystemer som skiller seg fra det norske. I utlandet varierer det hvorvidt sentrale myndigheter eller andre godkjenner eller akkrediterer utdanningsløp og tilbydere. Tilbydere av fagskoleutdanninger er heller ikke nødvendigvis del av et offentlig fastlagt kvalitetssikringssystem. Ved å stille krav om offentlig godkjenning av utdanningstilbud eller av tilbyder i utlandet for å kunne få en generell godkjenning av utdanningen sin i Norge, vil søkere fra enkelte områder kunne være avskåret fra å oppnå godkjenning her, selv om de har fullført utdanning i utlandet som kan sies å tilsvare fagskoleutdanning. Kvaliteten på den fullførte fagskoleutdanningen som godkjennes, må i alle tilfeller være tilfredsstillende. Vurderingsmomenter i den forbindelsen vil være om utdanningsløpet er styrt av regelverk og tilbys av en organisasjon som har en administrasjon og egnede lokaler, nødvendig utstyr, kompetente undervisere med mer.

Videre følger det av lovens ordlyd at NOKUT skal vurdere om en utenlandsk fagskole- eller yrkesfaglig utdanning er sidestilt i nivå og omfang med akkreditert fagskoleutdanning i Norge. Når det gjelder omfanget er utgangspunktet at ett års normert studietid i utlandet godkjennes som ett års normert studietid i Norge.

Spørsmålet om nivå krever en nærmere vurdering dersom søkeren har avlagt utdanningen sin innenfor et system som samsvarer dårlig med det norske utdanningssystemet, slik at det kan være aktuelt at ulike deler av en utdanning kan gis godkjenning på ulikt nivå, dvs. i henhold til flere lover (for eksempel opplæringslova og fagskoleloven eller fagskoleloven og universitets- og høyskoleloven). Vedtak etter denne bestemmelsen må angi hvor stor del av den omsøkte utdanningen som er sidestilt med nivået for norsk fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven § 7.

Departementet viser til forslaget i fagskoleforskriften § 58.

11. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

11.1 Et samordnet opptak for fagskoleutdanning

Departementet har gitt Unit i oppdrag å etablere et samordnet opptak til fagskoleutdanning. Unit har fått tildelt 2 mill. kroner i 2017, 5 mill. kroner i 2018 og 6 mill. kroner i 2019 til dette arbeidet. Unit har estimert at kostnadene knyttet til forvaltning og utvikling av opptakssystemet utgjør 7 mill. kroner i 2020 og deretter 6 mill. kroner årlig.

11.2 Politiattest

Politiattestvurderinger er ikke nye, og endringen i § 17 innebærer at de nå gjøres obligatorisk. I dag er det frivillig for fagskoler å kreve politiattest etter politiregisterloven § 39 fra studenter i fagskoleutdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring. Forslaget er begrenset til studenter som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige. Departementet vurderer at en slik endring faller inn under fagskolenes ordinære budsjетtrammer.

Departementet har ikke et tall på hvor mange flere politiattester som vil utstedes etter dette forslaget, og kan dermed heller ikke anslå de totale kostnadene. Økningen vil likevel ikke ha vesentlige økonomiske konsekvenser for politietaten.

11.3 Skikkethet

Skikkethetsvurdering jf. forslag til kapittel 5 er et nytt område for fagskolene, og det kan bli behov for egne midler til opplæring. Departementet vil komme tilbake til dette.

11.4 Treårig fagskoleutdanning

Departementet mener saksbehandlingen i forbindelse med søknader om treårig fagskoleutdanning jf. § 42 faller inn under ordinære budsjетtrammer. Det gjelder søknadsprosessen for fagskolene, samt behandling av søknadene hos departementet eller underordnet organ. Akkreditering av treårige fagskoleutdanninger kan medføre noen merutgifter i lånekassen.

11.5. Nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning

Departementet kommer tilbake til eventuelle økonomiske konsekvenser med å utvide nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning.

11.6 Kvalitetssikring

Endringer i regler for kvalitetssikring slik som foreslått i fagskoleforskriften kapittel 8 faller inn under NOKUTs ordinære budsjетtrammer for akkreditering av fagskoleutdanning og fagområde. Endringene medfører ingen budsjетtkonsekvenser for fagskolesektoren.

11.7 Godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning

NOKUT har fra og med 2016 blitt tilført midler fra Kunnskapsdepartementet for å utforme og etablere godkjenningsordninger for utenlandsk fagskoleutdanning og utenlandsk fag- og yrkesopplæring. I 2018 og 2019 har departementet tildelt henholdsvis 2 mill. kroner og 5 mill. kroner til arbeidet med oppstart og drift av godkjenningsordninger for utenlandsk

fagskoleutdanning. Departementet forventer samtidig at NOKUT gjør interne disponeringer for å møte det ressursbehovet som godkjenningsordningen krever. Forslaget i forskriften kapittel 9 knyttet til godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning medfører ingen ytterligere økonomisk belastning for NOKUT utover det som det allerede er lagt opp til.

12. FORSLAG

Departementet foreslår endringer i forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning av 22. november 2018 nr. 1776. Forslaget omfatter store deler av forskriften, og departementet foreslår derfor å vedta hele forskriften på nytt, også de delene som ikke endres.

Forslaget lyder:

Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften)

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet XX. MÅNED 2019 med hjemmel i lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) §§ 4, 5, 7, 8, 16, 17, 18, 20, 26, 27, 38 og 39.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleutdanning) under lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven).

§ 2 Definisjoner

I denne forskriften menes med:

a) *Emne*

Med emne menes de minste resultatbærende enhetene som gir uttelling i form av studiepoeng. Med minste resultatbærende enhet menes alle enheter som gir en selvstendig karakter, og som studenten må bestå for å få godkjent et vitnemålgivende utdanningstilbud. Enhetene kan variere i omfang og skal fremkomme i vitnemålet. Hva som anvendes som begrep for den minste resultatbærende enheten, varierer fra fagskole til fagskole (modul, fag, emne, enhet, sertifikat).

b) *Realkompetanse:*

Dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell læring. Formell læring er den som skjer i utdanningssystemet, eventuelt for annet autorisasjons- og/eller sertifiseringsformål, ikke-formell læring er strukturert opplæring gjennom kurs og andre tilbud som ikke inngår i utdanningssystemet. Uformell læring skjer gjennom livet på arenaer som ikke først og fremst er beregnet på strukturert læring, gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid eller lignende.

c) *Realkompetansevurdering:*

I en realkompetansevurdering måles realkompetansen opp mot kriterier fastsatt i gjeldende læreplan eller studieplan. Realkompetansevurdering kan gi grunnlag for opptak til fagskoleutdanning eller fritak for emner som del av en fagskoleutdanning.

d) *GSU-liste:*

GSU-listen er en oversikt over hvilke videregående utdanninger fra land utenfor Norden som gir generell studiekompetanse, med angivelse av tilleggskrav i norsk og engelsk der det er aktuelt.

§ 3 Deltakelse i det samordnede opptaket for fagskoleutdanning

(1) Opptak til fagskoleutdanning ved offentlige fagskoler organiseres gjennom det samordnede opptaket til fagskoleutdanning ved Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning (Unit). Private fagskoler kan delta i det samordnede opptaket.

(2) Departementet kan unnta enkeltutdanninger ved offentlige fagskoler fra deltakelse i det samordnede opptaket.

§ 4 Innhenting og behandling av personopplysninger hos fagskolene

(1) Fagskolene kan behandle personopplysninger om søkere og studenter når formålet med behandlingen er å ivareta den registrertes rettigheter, eller å oppfylle skolens plikter etter fagskoleloven.

(2) Fagskolene kan behandle opplysninger om navn, fødselsnummer, midlertidig fødselsnummer, D-nummer, arbeidserfaring og karakterer fra videregående opplæring og universiteter og høyskoler hentet fra offentlige myndigheter, offentlige systemer for vitnemål, statlige, fylkeskommunale og private utdanningsinstitusjoner, når dette er nødvendig for å oppfylle formålet som er nevnt i første ledd. Innhenting av opplysningene kan skje elektronisk.

(3) Fagskolene kan også behandle opplysninger om helse, sosiale forhold og andre sensitive opplysninger som studenten selv har gitt skolen, eller har samtykket til at skolen skal få, når disse opplysningene er nødvendige for formål som nevnt i første ledd. Disse begrensningene i skolens adgang til å behandle opplysninger om helse, sosiale forhold og andre sensitive opplysninger gjelder ikke for nødvendig behandling etter fagskoleloven § 26.

(4) Fagskolene kan fatte vedtak ved helt eller delvis automatisert saksbehandling i sine systemer. Den personen som vedtaket retter seg mot, kan kreve at vedtaket overprøves manuelt av saksbehandleren.

(5) Fagskolene kan motta og behandle politiattest fra søkerne elektronisk i sine systemer der det kreves at studenten skal legge frem politiattest, jf. fagskoleloven § 27. Politiattest som er utstedt og signert digitalt, kan kun leveres i digital form. Søkerne må selv innhente og formidle politiattesten til fagskolen.

§ 5 Innhenting og behandling av personopplysninger i det samordnede opptaket

(1) Det samordna opptaket ved Unit kan behandle personopplysninger om en søker når formålet med behandlingen er å behandle en søknad om opptak til fagskoleutdanning ved fagskoler som deltar i det samordnede opptaket etter § 3.

(2) Bestemmelsene i § 4 andre, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende for samordna opptak.

Kapittel 2 Opptakskrav

§ 6 Kvalifisering for opptak

(1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev eller generell studiekompetanse, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring nivå 4, eller tilsvarende realkompetanse.

(2) Generell studiekompetanse reguleres av forskrift om opptak til høgre utdanning av 6. januar 2017 nr. 13 § 2-1, samt §§ 2-3 og 2-4 om opptak på grunnlag av henholdsvis fullført høyere utdanning og fullført fagskoleutdanning, med mindre noe annet følger av denne forskriften.

(3) Utdanninger i fag eller fagområde som i videregående opplæring fører til fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.

(4) Realkompetansevurdering kan ikke foretas for opptak til utdanninger der det stilles opptakskrav om yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering.

(5) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. Med spesielle opptakskrav menes krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterkrav, poengkrav, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger.

(6) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanningene. Annen fagskoleutdanning kan kun settes som opptakskrav i tilfeller der de enkelte fagskoleutdanningene er selvstendige enheter som bygger på hverandre, og det totale løpet for utdanningene som bygger på hverandre ikke overskrider to år. I særlige tilfeller kan det totale utdanningsløpet være opptil tre år, jf. § 42.

§ 7 Unntak for kunstfaglige utdanninger

Kunstfaglige fagskoleutdanninger kan ta opp søkere som er 19 år eller eldre i opptaksåret på grunnlag av realkompetanse og opptaksprøve, jf. fagskoleloven § 16 andre ledd. Dette kan gjelde for inntil 10 prosent av tilbudene om studieplass. Unntaket gjelder for følgende kunstfaglige fagskoleutdanninger:

a) ...

§ 8 Utfyllende regler for søkere med utenlandsk utdanning

(1) Søkere med bestått og fullført videregående opplæring fra de andre nordiske landene er kvalifiserte for opptak uten tilleggskrav i norsk.

(2) Søkere med bestått og fullført treårig videregående opplæring fra land utenfor Norden må dokumentere kunnskaper i norsk, såfremt den omsøkte fagskoleutdanningen ikke tilbys på et fremmedspråk. For fagskoleutdanninger hvor det kreves generell studiekompetanse, må søkere dokumentere kunnskaper i norsk på minimum nivå B2 i Europarådets referanserammeverk for språk. For andre fagskoleutdanninger fastsetter fagskolen i forskrift om søkere må dokumentere kunnskaper i norsk på minimum nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for språk.

(3) Kunnskaper i norsk dokumenteres med én av følgende prøver:

- a) Bestått norsk med 393 timer fra videregående opplæring
- b) Bestått eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene
- c) Bestått eksamen fra 1-årig studium i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter
- d) Skriftlig test i norsk, høyere nivå («Bergentesten»), med minimum 450 poeng eller «bestått» etter ny vurderingsordning f.o.m. høsten 2009
- e) Avsluttende prøve i norsk (norskprøven) med ferdigheter på minimum nivå B2 i alle delferdigheter, jf. lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonslova) § 19 andre ledd

(4) For fagskoleutdanninger der søkere må dokumentere kunnskaper i norsk på minimum nivå B1, kan disse også dokumenteres med avsluttende prøve i norsk (norskprøven) med ferdigheter på minimum nivå B1 i alle delferdigheter, jf. lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonslova) § 19 andre ledd.

(5) Søkere som har utdanning fra International Baccalaureate (IB), og som enten har tatt norsk A eller norsk B på minimum lavere nivå («standard level»), eller som oppfyller kravene i tredje ledd, fyller kravene til generell studiekompetanse dersom de i tillegg oppfyller ett av følgende krav:

- a) oppnådd diplom fra International Baccalaureate (IB)
- b) oppnådd IB-Certificate med mer enn 20 poeng og bestått i tre fag på lavere nivå («standard level») og tre fag på høyere nivå («higher level»), eller bestått to fag på lavere nivå («standard level») og fire fag på høyere nivå («higher level»). Slike søkere kan ikke ha lavere karakter enn 3. Theory of Knowledge, Creativity, Action and Service og Extended Essay må også være bestått.

(6) Kravene til norskkunnskaper gjelder ikke for søkere som skal tas opp til fremmedspråklige utdanningsprogram, og studenter som deltar i internasjonale utvekslingsprogram.

(7) Fagskolen fastsetter i forskrift om det stilles språkkrav i engelsk, og i så fall om søkere må dokumentere kunnskaper i engelsk på minimum nivå B1 eller B2 i Europarådets referanserammeverk for språk.

§ 9 Opptak på visse vilkår (betinget opptak)

(1) Søkere som på grunn av spesielle omstendigheter ikke kan avlegge eksamen i videregående opplæring, og som derfor ikke er kvalifisert for opptak til fagskoler som er omfattet av denne forskriften, kan få opptak til fagskoleutdanning på visse vilkår:

- a) søkeren består eksamen i ett eller flere fag i videregående opplæring i løpet av første semester etter opptak
- b) søkeren har standpunktkarakteren 2 eller bedre i faget,
- c) ikke allerede har avsluttende vurdering i faget, og
- d) oppfyller fastsatte karakterkrav når eksamen er avlagt.

(2) Med spesielle omstendigheter menes sykdom, ulykker eller dødsfall i nær familie. Fagskolen kan gi betinget opptak på grunn av andre spesielle omstendigheter, blant annet at prøven for å oppnå fag- eller svennebrev avlegges i løpet av høstsemesteret.

(3) Søkeren som har fått opptak på visse vilkår, kan ikke få reservert studieplass til senere opptak.

(4) Studenter med opptak på visse vilkår som ikke oppfyller opptakskravene innen den fastsatte fristen, mister studieplassen og studieretten.

(5) Studenter som går opp til eksamen i en utdanning de har fått opptak til på visse vilkår, får ikke denne eksamen godkjent som bestått uten at opptakskravet er oppfylt.

(6) Den fagskolen som gir et betinget opptak, skal så langt det er mulig og rimelig, legge til rette for at studenten både kan gå opp til utsatt eksamen i videregående opplæring og gjennomføre utdanningen det er gitt betinget opptak til. Dersom fagskolene ikke finner å kunne legge til rette på denne måten, skal studenten få forlenget opptaket på visse vilkår til neste gang det blir arrangert utsatt eksamen i det aktuelle faget i videregående opplæring.

§ 10 Overgangsregler for opptak

(1) Generell studiekompetanse etter tidligere ordninger reguleres i forskrift om opptak til høgre utdanning av 6. januar 2017 nr. 13 § 9-1.

(2) Omregningstabell for søkere med vitnemål fra norsk gymnas med bokstavkarakterer reguleres i forskrift om opptak til høgre utdanning av 6. januar 2017 nr. 13 § 9-2.

§ 11 Reservasjon av studieplass

- (1) Søkere som er tatt opp som studenter ved en fagskole, kan etter søknad få ett års utsettelse av studiestart ved sykdom, svangerskap/barsel, verneplikt eller spesielle velferdsgrunner.
- (2) Søknad med dokumentasjon skal sendes til fagskolen innen tre uker fra tilbudet om studieplass ble mottatt.

Kapittel 3 Rangering ved opptak

§ 12 Rangering av søkere ved opptak

- (1) Opptak til fagskoleutdanning skjer på grunnlag av kvalifisering og rangering. Rangering skjer ved utregning av poeng.
- (2) Grunnlaget for rangering er den dokumentasjonen som kvalifiserer søkeren for en fagskoleutdanning, tilhørende kompetansebevis, vitnemål eller tverrfaglig eksamen og relevant yrkespraksis.
- (3) Søkere med høy poengsum skal rangeres foran søkere med lav poengsum. Søkere med lik poengsum skal rangeres etter alder, eldre søkere går foran yngre søkere.
- (4) Hvis det er ledige studieplasser etter at det ordinære opptaket er gjennomført, kan fagskolene selv tilby studieplasser til kvalifiserte søkere så lenge det er ledige studieplasser ved utdanningen. Søknader om opptak til slike ledige studieplasser behandles i den rekkefølgen de mottas, uavhengig av rangeringsbestemmelsene.
- (5) Hvis det er venteliste etter at det ordinære opptaket er gjennomført, men fagskolen har ledige studieplasser etter studiestart, skal fagskolen tilby eventuelle ledige studieplasser til søkerne som står på venteliste. Ti dager etter studiestart kan hver fagskole tilby resterende studieplasser til kvalifiserte søkere uten hensyn til rangeringsbestemmelsene.

§ 13 Poengberegning ved rangering av søkere

- (1) Alle fag med tallkarakterer som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget skal tas med i beregning av karakterpoeng. Karakterpoeng er gjennomsnitt av alle tallkarakterer, med to desimaler, multiplisert med 10.
- (2) For fag- eller svennebrev som inngår i kvalifikasjonsgrunnlaget, gis søkere følgende ekstra poeng:
 - a) hvert fag- eller svennebrev gir 4 poeng
 - b) hvert fag- eller svennebrev med resultatet meget godt bestått gir ytterligere 2 poeng

Det kan gis inntil 12 poeng for fag- eller svennebrev.

- (3) Relevant yrkespraksis utover læretid gir 1 poeng per 6. måned i tilsvarende 100 prosent stilling. Det kan gis inntil 10 poeng for relevant praksis.

§ 14 Karakterforbedringer

Ved beregning av karakterpoeng skal karakterforbedringer erstatte tidligere karakter(er) i samme fag.

§ 15 *Rangering av søkere som ikke kan poengberegnes*

(1) Kvalifiserte søkere som ikke kan poengberegnes, må rangeres i forhold til poengberegnete søkere ved hjelp av en individuell skjønnsmessig vurdering. For å få tilbud om opptak kreves det likeverdige ferdigheter og kunnskaper med søkere som får tilbud om opptak etter rangering på grunnlag av poengberegning.

(2) Opptaksorganet skal ved vurderingen legge vekt på søkerens reelle kvalifikasjoner for studiet, herunder søkerens norskkunnskaper.

§ 16 *Rangering på grunnlag av opptaksprøve*

Søkere til fagskoleutdanninger som har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, skal rangeres på grunnlag av både § 12 til § 15 og opptaksprøve.

Kapittel 4 Politiattest ved opptak til fagskoleutdanning

§ 17 *Generelt*

(1) Den enkelte fagskole skal kreve politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 fra studenter i utdanninger hvor studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring. Dette gjelder kun studenter som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.

(2) Søkere til utdanninger som har krav om politiattest, skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd i forbindelse med opptak.

(3) Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for et yrke, gjelder disse tilsvarende for studenter som deltar i praksisopplæring eller klinisk undervisning.

(4) Den enkelte fagskole har plikt til å gi tilstrekkelig og relevant informasjon om studienes innhold, herunder om det er krav om politiattest. Informasjon om krav om politiattest må også fremkomme i brev om tilbud om studieplass.

§ 18 *Utstedelse av politiattest*

For utstedelse av politiattest gjelder lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven), og forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften).

§ 19 *Tidspunktet for fremleggelse av politiattest*

(1) Alle søkere som får tilbud om plass ved utdanninger med krav om politiattest, jf. § 17 første ledd, skal sende politiattest til utdanningsstedet innen fire uker fra tilbudet kommer frem.

(2) Politiattesten må ikke være eldre enn tre måneder på tidspunktet for fremleggelse av attesten, jf. første ledd.

§ 20 *Bekreftelse ved opptak*

Til utdanninger med krav om politiattest skal søkere, sammen med melding om at de tar imot tilbud om studieplass, bekrefte at de kjenner regelverket om politiattest, og at de innen fristen vil levere attest som er relevant for opptak til vedkommende utdanning, jf. § 17.

§ 21 *Fornyhet vandelskontroll*

Fornyhet vandelskontroll kan foretas i samsvar med politiregisterloven § 43.

§ 22 *Følger av at politiattest ikke fremlegges*

1) Den som ikke fremlegger politiattest i henhold til reglene i denne forskriften, har ikke rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring.

(2) Det kan gjøres unntak fra første ledd dersom årsaken til at søkeren eller studenten ikke fremlegger politiattest ligger utenfor vedkommendes kontroll.

§ 23 *Følger av at studenten ikke kan delta i praksisopplæring eller klinisk undervisning*

Studenter som ikke kan delta i obligatorisk praksisopplæring eller klinisk undervisning får ikke vitnemål for fullført grad eller utdanning.

§ 24 *Behandling av politiattest med merknad*

(1) Søkeren eller studenten skal bidra til å opplyse saken ved å fremlegge dokumentasjon om forhold som ligger til grunn for merknader på politiattesten. Søker eller student som ikke fremlegger slik dokumentasjon, har ikke rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring ved den aktuelle utdanningen.

(2) Fagskolen skal snarest mulig og senest innen ti dager etter at all dokumentasjon i saken foreligger, fremlegge politiattesten til styret eller den lokale klagenemnda, jf. fagskoleloven § 12 femte ledd. Med politiattesten skal det følge en oversikt over innhold og veiledning i den kliniske undervisningen eller praksisstudiene og en begrunnet uttalelse om hvorvidt studenten bør utelukkes fra å delta i denne. Studenten skal samtidig få kopi av fagskolens uttalelse til styret eller nemnda med vedlegg, og gis fjorten dagers frist til å uttale seg.

(3) Saken skal behandles snarest mulig, og senest innen fire uker etter at den er mottatt av styret eller den lokale klagenemnda. Studenten har ikke rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier før det er fattet vedtak i saken.

(4) Styret eller den lokale klagenemnda skal vurdere om hensynet til pasienter, brukere, barnehagebarn, elever eller andre sårbare grupper skal føre til at studenten utestenges fra klinisk undervisning eller praksisstudier.

(5) Styret eller den lokale klagenemnda kan innkalle studenten til møte dersom det er nødvendig for å få saken tilfredsstillende opplyst.

(6) Den nasjonale klagenemnda for fagskoleutdanning er klageinstans.

(7) Politiattesten skal oppbevares i samsvar med politiregisterforskriften § 37-2.

§ 25 Taushetsplikt

(1) Den som får kjennskap til taushetsbelagte opplysninger gjennom en politiattest har taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13–§ 13e og politiregisterloven § 47.

(2) Brudd på taushetsplikten kan straffes etter straffelovens § 209 og § 210.

Kapittel 5 Skikkethet

§ 26 Definisjon og formålet med skikkethetsvurdering

En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i framtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.

§ 27 Fagskoleutdanninger med skikkethetsvurdering

(1) Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare jf. § 26 andre ledd. Det skal fremgå av fagskolens forskrift hvilke fagskoleutdanninger som omfattes av skikkethetsvurdering.

(2) Ved akkreditering av fagskoleutdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanningen.

(3) Fagskolen fastsetter i forskrift om det skal foretas skikkethetsvurdering ved fagskoleutdanninger som allerede er akkrediterte. Departementet kan i særskilte tilfeller avgjøre om det skal foretas skikkethetsvurderinger ved bestemte fagskoleutdanninger.

§ 28 Løpende og særskilt skikkethetsvurdering

(1) Det skal foretas løpende skikkethetsvurdering av alle studenter ved fagskoleutdanninger som omfattes av § 27 første ledd skal foretas gjennom hele fagskoleutdanningen, jf.

fagskoleloven § 26 første ledd. Den skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

(2) Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det i tillegg foretas en særskilt skikkethetsvurdering.

§ 29 *Vurderingskriterier*

(1) En student er uskikket dersom ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for barn, unge og voksne i sårbare situasjoner
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med faglig veiledning
- c) studentene opptrer ikke i tråd med regelverk for helse, miljø og sikkerhet, prosedyrer og kvalitetssystemer
- d) studenten viser truende eller krenkende adferd i studiesituasjonen, eller overfor barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner

(2) Departementet kan fastsette tilleggskriterier for enkeltutdanninger i særskilte tilfeller.

§ 30 *Informasjon til studentene*

Hver fagskole har plikt til å gi tilstrekkelig og relevant informasjon om fagskoleutdanningens innhold, herunder om at studentene vil bli skikkethetsvurdert. Ved studiestart skal fagskolen sørge for at alle studentene får informasjon om reglene for skikkethet.

§ 31 *Skikkethetsnemnd*

(1) Styret selv skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Flere fagskoler kan gå sammen om en felles skikkethetsnemnd.

(2) Skikkethetsnemnda skal bestå av:

- a) en faglig leder for avdeling eller tilsvarende funksjon
- b) en faglig studieleder eller tilsvarende funksjon
- c) to faglærere
- d) to representanter fra praksisfeltet
- e) to studentrepresentanter
- f) en ekstern representant med master i rettsvitenskap.

(3) Medlemmene oppnevnes for tre år av gangen. Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. Faglig leder for avdeling eller tilsvarende funksjon, er nemndas leder.

(4) Minst to tredjedeler av nemndas medlemmer skal være til stede ved saksbehandlingen.

§ 32 *Skikkethetsansvarlig*

(1) Styret oppnevner én eller flere ansatte ved institusjonen som skikkethetsansvarlige for skikkethetsvurderingen. Det kan oppnevnes stedfortreder for skikkethetsansvarlige.

(2) Skikkethetsansvarlige kan være medlem av skikkethetsnemnda.

(3) Skikkethetsansvarlige innstiller til skikkethetsnemnda.

§ 33 *Tvilsmelding*

(1) Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til skikkethetsansvarlig. Den som leverer tvilsmelding, regnes ikke som part i saken.

(2) Tvilsmeldinger som er åpenbart ugrunnet, skal ikke behandles av skikkethetsansvarlig.

§ 34 *Behandling hos skikkethetsansvarlig*

(1) Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Skikkethetsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes fra tvilsmelding er mottatt til etter at utvidet veiledning er avsluttet, eller til saken er avgjort.

(2) Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

(3) Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal skikkethetsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.

§ 35 *Behandling i skikkethetsnemnda*

(1) Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

(2) Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet.

(3) Nemnda lager en innstilling til styret eller fagskolens klagenemnd med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i nemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

§ 36 *Behandling i styret eller institusjonens klagenemnd og utestengingsperiode*

- (1) På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller institusjonens klagenemnd vedtak om at en student ikke er skikket. Det skal ikke utstedes vitnemål for den aktuelle utdanningen til en student som er funnet uskikket.
- (2) Hvis en student som er funnet uskikket skal utestenges fra utdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Ved kortere utestenging enn fem år kan styret eller institusjonens klagenemnd stille vilkår som må være oppfylt før utdanningen gjenopptas.
- (3) Vedtak om utestenging skal opplyse studenten om at han/hun ikke kan søke eller ta imot plass ved lignende utdanninger ved institusjoner under fagskoleloven i utestengingsperioden, og at han/hun må søke nytt opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.

Kapittel 6. Faglige bestemmelser

§ 37 *Godskriving og fritak*

- (1) Utgangspunktet for vurderinger om godskriving og fritak skal være læringsutbyttebeskrivelsene for den aktuelle utdanningen eller det aktuelle emnet og studiepoeng eller andre vurderinger av omfang, nivå og arbeidsbelastning for de emner eller den kompetanse det søkes om godskriving eller fritak for.
- (2) Fritak skal bygge på en faglig vurdering fra den enkelte fagskole. Fritak på bakgrunn av realkompetanse må baseres på en faglig vurdering av om søkerens bakgrunn, fra arbeidsliv, frivillig sektor, utdanning og/eller annet, dvs. formell, ikke-formell og uformell kompetanse, samlet kan gi grunnlag for fritak for del av fagskoleutdanning.

§ 38 *Tilknytningskrav for utstedelse av vitnemål*

For at en fagskole skal kunne utstede vitnemål eller annen dokumentasjon for fullført utdanning, må minst 30 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved fagskolen. Det er normalt den siste fagskolen som har en student før fullført utdanningsløp, som har ansvaret for å utstede vitnemålet. Ved godskriving mellom fagskoler kan det avtales særskilte ordninger for utstedelse av vitnemål mellom de berørte fagskolene.

§ 39 *Studiepoeng*

- (1) Det gis 60 studiepoeng for læringsutbyttet oppnådd på bakgrunn av ett års bestått fagskoleutdanning på heltid. Ett års fagskoleutdanning på heltid tilsvarer normalt ti måneder.
- (2) Er fagskoleutdanningen inndelt i emner, skal hvert emne tildeles studiepoeng etter den relative vekten det har i arbeidsbelastning for studentene og læringsutbytte innenfor utdanningen. Studiepoeng skal brukes ved vurdering av godskriving av utdanning mellom fagskoler og i karakterutskrifter for gjennomførte emner fra fagskoleutdanning.

(3) Antallet oppnådde studiepoeng skal fremgå av vitnemål eller annen dokumentasjon for fullført fagskoleutdanning.

§ 40 Felles vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått–ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F skal karakteren C gi uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

§ 41 Gradsbetegnelse for fagskoleutdanning

(1) Gradsbetegnelse for fullført fagskoleutdanning av ett til halvannet års varighet (60–90 studiepoeng) skal være «Fagskolegrad».

(2) Gradsbetegnelse for fullført fagskoleutdanning av to års varighet eller mer (minimum 120 studiepoeng) skal være «Høyere fagskolegrad».

§ 42 Vilkår for treårig fagskoleutdanning

(1) Departementet avgjør søknad om unntak for å etablere fagskoleutdanning på mellom 120 og 180 studiepoeng på fulltid. Vilkåret for å få behandlet søknaden er at utdanning av et slikt omfang er nødvendig ut fra internasjonale krav til yrkesutøvelse eller særlige krav til sertifisering eller autorisasjon.

(2) Søker må dokumentere at utdanningens læringsutbytte, sammen med krav til autorisasjon eller sertifisering, ikke lar seg oppnå i løpet av to år. Søker må dokumentere at det er etterspørsel etter denne typen kompetanse.

(3) Etter at departementet har gitt tillatelse til å etablere en fagskoleutdanning på mellom to og tre år fulltid, skal utdanningen akkrediteres i henhold til gjeldende regelverk for akkreditering av fagskoleutdanning, jf. forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanningen kapittel 3.

Kapittel 7. Nasjonal klagenemnd for fagskoleutdanning

§ 43 Virkeområde

Klagenemndas oppgave er å behandle klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i:

- a) fagskoleloven § 16 om opptak gjennom samordnet opptak, unntatt fagskolenes opptaksvedtak om realkompetanse jf. § 6 første ledd eller spesielle opptakskrav jf. § 6 andre ledd
- b) fagskoleloven § 24 om annullering av eksamen m.m.

- c) fagskoleloven § 25 om utestenging og bortvisning
- d) fagskoleloven § 26 om utestenging etter vurdering av skikkethet
- e) fagskoleloven § 27 om politiattest

§ 44 *Klagenemndas oppnevning og sammensetning*

- (1) Klagenemnda oppnevnes av departementet.
- (2) Klagenemnda skal ha syv medlemmer, og slik sammensetning:
 - a) en leder og en nestleder som skal fylle de lovbestemte kravene til lagdommere.
 - b) to medlemmer med numeriske varamedlemmer som er ansatt ved en fagskole.
 - c) to medlemmer med ett varamedlem, valgt av og blant studentene.
 - d) ett medlem med personlig varamedlem fra forvaltningsområdet for videregående opplæring
- (3) Lederne samt nemndas medlemmer etter andre ledd bokstav b) oppnevnes for fire år. Studentrepresentantene *skal normalt oppnevnes for ett år*. Ingen medlemmer kan oppnevnes for mer enn to perioder.
- (4) Sekretariatet for Nasjonal klagenemnd skal ligge i Unit.

§ 45 *Klagenemndas vedtak*

- (1) Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller nestlederen og minst *fire* andre medlemmer, inkludert en studentrepresentant, er til stede.
- (2) Klagenemndas avgjørelser i saker etter fagskoleloven § 25 til § 27 treffes med to tredels flertall. Klagenemndas avgjørelser i saker etter fagskoleloven § 16 og § 24 treffes med alminnelig flertall.
- (3) Ved stemmelikhet har nemndas leder dobbeltstemme. Dersom nemndas leder ikke er tilstede, har nestleder dobbeltstemme.
- (4) Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

Kapittel 8. Kvalitetssikring

§ 46 *Oppnevning av sakkyndige*

- (1) NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre vurdering ved:
 - a) akkreditering av fagskoleutdanning etter § 47 og fagområde etter § 48, med mindre kravene i §§ 47 andre ledd og 48 andre ledd er oppfylt

- b) tilsyn med kvaliteten i akkreditert fagskoleutdanning etter § 50 og fagområde etter § 51 hvis det skal foretas faglige vurderinger, eller når vurderingen kan medføre tilbaketrekking av akkreditering, jf. §§ 50 tredje ledd og 51 tredje ledd.

(2) De sakkyndige skal avgi rapport med anbefalinger om vedtak til NOKUT.

(3) NOKUT gir forskrift om kriterier for de sakkyndiges kompetanse, oppnevning av sakkyndige og mandat og saksbehandlingsregler for de sakkyndiges arbeid.

§ 47 Akkreditering av fagskoleutdanning

(1) NOKUTs akkrediteringsmyndighet etter fagskoleloven § 5 første ledd gjelder både nye fagskoleutdanninger og vesentlige endringer i allerede akkrediterte tilbud.

(2) NOKUT kan avvise behandling av eller avslå søknad uten å oppnevne sakkyndige dersom

- a) en søknad klart ikke fyller vilkårene for akkreditering
- b) en søknad har mangler som gjør den uegnet for sakkyndig vurdering

(3) NOKUT kan gi akkreditering uten bruk av sakkyndige dersom søknaden gjelder endringer i tidligere akkrediterte utdanningstilbud.

(4) NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge.

(5) Dersom NOKUT avviser eller avslår en søknad om akkreditering, kan NOKUT bestemme at ny søknad om akkreditering av samme eller i det vesentlige samme fagskoleutdanning først kan behandles etter en periode på inntil to år.

§ 48 Akkreditering for fagområde

(1) Vilkår for å få behandlet søknad om akkreditering for fagområde:

- a) Fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning og være tydelig avgrenset fra eventuell annen virksomhet.
- b) Fagskolen må ha uteksaminert kandidater i minst én akkreditert fagskoleutdanning i minst to år.
- c) Fagskolen må dokumentere deltakelse i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter refusjon av innbetalte skolepenger dersom fagskolen frivillig eller pålagt stanser en fagskoleutdanning og dette medfører at noen studenter ikke får fullført utdanningen etter oppsatt plan. Garanti- eller forsikringsordningen skal dekke innbetalte skolepenger for fagskoleutdanninger som enten blir avbrutt eller ikke starter.

(2) NOKUT kan avvise behandling av eller avslå søknad uten å oppnevne sakkyndige dersom

- a) en søknad klart ikke fyller vilkårene for akkreditering
- b) en søknad har mangler som gjør den uegnet for sakkyndig vurdering

(3) Fagskoler som har akkreditering for fagområde, kan selv akkreditere nye fagskoleutdanninger og foreta vesentlige endringer i fagskoleutdanningene innen det akkrediterte fagområdet.

(4) Dersom NOKUT avviser eller avslår en søknad om fagområdeakkreditering, kan NOKUT bestemme at en ny søknad om akkreditering for tilsvarende fagområde først kan behandles etter en periode på inntil to år.

§ 49 *Kvalitetssikring av fagskoleutdanningen*

(1) Fagskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring av utdanningen som bidrar til kvalitetsutvikling, forbedringer og fagskoleutdanningenes yrkesrelevans, gir tilfredsstillende dokumentasjon av kvalitetsarbeidet ved institusjonen og avdekker eventuell sviktende kvalitet i fagskoleutdanningene.

(2) For søkere uten akkreditert fagskoleutdanning skal NOKUT vurdere om systemet for kvalitetssikring av utdanningen er tilfredsstillende.

(3) NOKUT kan gi helt eller delvis unntak fra bestemmelsene om kvalitetssikring i denne paragrafen hvis et system for kvalitetssikring allerede inngår i kravene fra norsk offentlig sertifiserende eller autoriserende myndighet.

(4) Dersom NOKUT i forbindelse med et tilsyn med kvalitetsarbeidet finner at dette ikke er tilfredsstillende ved en fagskole som gir akkreditert fagskoleutdanning, skal fagskolen gis pålegg om å rette opp forholdene innen en frist på inntil ett år. Dersom NOKUT etter nytt tilsyn finner at kvalitetsarbeidet fortsatt ikke er tilfredsstillende, skal NOKUT treffe vedtak som fratrar fagskolen retten til å søke om akkreditering av nye fagskoleutdanninger. Fagskolen kan kreve nytt tilsyn med kvalitetsarbeidet når det har gått ett år etter at retten til å søke om akkreditering av fagskoleutdanning ble trukket tilbake.

(5) Dersom NOKUT i forbindelse med et tilsyn med kvalitetsarbeidet finner at dette ikke er tilfredsstillende ved en fagskole med akkreditering for fagområde, skal fagskolen gis pålegg om å rette opp forholdene innen en frist på inntil ett år. Dersom NOKUT etter nytt tilsyn finner at kvalitetsarbeidet fortsatt ikke er tilfredsstillende, skal NOKUT fatte vedtak som fratrar fagskolen akkrediteringen for fagområde. Dersom tilsynet avdekker vesentlig svikt i kvalitetsarbeidet, og svikten berører flere akkrediterte fagområder, kan NOKUT trekke tilbake akkrediteringen for disse. NOKUTs vedtak om tilbaketrekking av akkreditering for fagområde oversendes departementet. Fagskolen kan kreve nytt tilsyn med kvalitetsarbeidet når det har gått ett år etter at akkrediteringen for fagområde er trukket tilbake.

§ 50 *Tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger*

(1) NOKUT kan på fritt grunnlag igangsette tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanninger.

(2) Dersom NOKUT finner at en fagskoleutdanning ikke oppfyller kravene som stilles til akkreditering, skal fagskolen gis en rimelig frist på inntil ett år til å rette opp mangelfulle forhold.

(3) Dersom NOKUT finner at kravene fremdeles ikke er oppfylt og fatter vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen av en fagskoleutdanning, skal fagskolen legge ned fagskoleutdanningen.

(4) En fagskole som har mistet akkreditering for en fagskoleutdanning, skal iverksette tiltak som gjør det mulig for studentene å fullføre den påbegynte utdanningen. Tiltakene skal være godkjent av NOKUT.

(5) Dersom NOKUT fatter vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen for én eller flere fagskoleutdanninger, kan NOKUT bestemme at ny søknad om akkreditering først kan fremmes etter inntil to år.

§ 51 Tilsyn med kvaliteten i akkrediterte fagområder

(1) NOKUT kan på fritt grunnlag igangsette tilsyn med akkrediterte fagområder.

(2) Dersom NOKUT finner at en fagskole ikke lenger oppfylder kravene til akkreditering for fagområde, trekkes akkrediteringen for fagområdet tilbake midlertidig. Fagskolen gis en rimelig frist på inntil to år til å rette opp mangelfulle forhold.

(3) Dersom NOKUT finner at vilkårene for akkreditering for fagområdet fremdeles ikke er til stede, skal NOKUT fatte vedtak om å trekke akkrediteringen for fagområdet tilbake permanent.

(4) NOKUTs vedtak om å trekke tilbake akkreditering for et fagområde skal oversendes departementet.

(5) Dersom NOKUT fatter vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen for et fagområde, kan NOKUT bestemme at ny søknad om akkreditering for tilsvarende fagområde først kan behandles etter en periode på inntil 2 år.

§ 52 Bortfall av akkreditering av fagskoleutdanning

Dersom det ikke har blitt tatt opp studenter og ingen studerer ved utdanningen i løpet av tre år etter vedtaket om akkreditering, bortfaller akkrediteringen av fagskoleutdanningen. Dette gjelder ikke dersom fagskolen i løpet av siste tre år har hatt studenter ved samme akkrediterte fagskoleutdanning ved et annet studiested eller gjennom en annen organiseringsform.

§ 53 Tilrettelegging og informasjon

(1) Fagskoler som er omfattet av NOKUTs tilsyns- og kontrollvirksomhet, skal legge forholdene til rette for at NOKUT skal kunne utføre oppgaver som følger av lov og forskrift.

(2) NOKUT kan kreve nødvendige og relevante opplysninger og redegjørelser og foreta undersøkelser for å gjennomføre tilsynsoppgaver som følger av lov og forskrift.

§ 54 NOKUTs myndighet til å fastsette utfyllende bestemmelser

NOKUT kan fastsette utfyllende bestemmelser til denne forskrift om

- a) vilkår for akkreditering av fagskoleutdanning
- b) vilkår for akkreditering for fagområde
- c) krav til fagskolenes system for kvalitetssikring av utdanningen og krav til fagskolenes kvalitetsarbeid
- d) saksbehandlingsregler for NOKUTs akkrediteringsarbeid, tilsyn med fagskolenes kvalitetsarbeid og med kvaliteten i fagskoleutdanninger og i akkrediterte fagområder.

§ 55 *Forholdet til forvaltningsloven*

Forvaltningsloven gjelder ved behandling av saker etter dette kapittelet, med følgende unntak og presiseringer:

- a) vedtak etter §§ 47, 48, 49, 50 og 51 regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.
- b) bare den som et vedtak direkte gjelder for, kan klage over vedtak fattet av NOKUT.
- c) NOKUTs faglige vurdering av de faktiske forhold i forbindelse med vedtak etter §§ 47, 48, 49, 50 og 51, kan ikke påklages.
- d) Dikus faglige vurderinger i forbindelse med vedtak om tildeling av midler til kvalitetsfremmende tiltak ved fagskolene kan ikke påklages.

Kapittel 9. Godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning

§ 56 *Søkerens plikt til å fremlegge dokumentasjon*

(1) Søkere må legge følgende dokumenter ved søknaden:

- a) vitnemål eller tilsvarende bevis på fullført fagskoleutdanning eller annen yrkesfaglig utdanning på tilsvarende nivå, og tilhørende karakterutskrift.
- b) dokumentasjon på fag- eller svennebrev, fullført utdanning eller realkompetanse som ga opptak til utdanningen nevnt i a.
- c) bevis på eventuell navneendring.
- d) oversettelse til norsk eller engelsk av dokumentene nevnt i a, b og c dersom dokumentene er utferdiget på et annet språk enn norsk, engelsk, finsk, dansk, svensk eller islandsk. Oversettelsen må være utført av statsautorisert translatør eller oversettelsesbyrå.

(2) Søkere som ikke benytter elektronisk ID, må laste opp gyldige identitetsdokumenter.

(3) Ved behov for å opplyse saken ytterligere kan NOKUT kreve dokumentasjon ut over bestemmelsene i første og andre ledd. Dette gjelder tilfeller hvor tilleggsdokumentasjonen

ikke er urimelig krevende å oppdrive for søkeren, og denne vil gjøre NOKUTs saksbehandling vesentlig enklere.

(4) NOKUT kan kreve originaldokumenter ettersendt for kontroll.

§ 57 NOKUTs saksbehandling

(1) NOKUT vurderer dokumentenes ekthet og kan verifisere dokumenter ved henvendelse til utstederen av disse eller til rett myndighet i opprinnelseslandet.

(2) NOKUT kan avslå en søknad dersom det ikke er mulig å verifisere ektheten av den tilhørende dokumentasjonen, eller dersom NOKUT ikke kan fastslå at dokumentasjonen gir uttrykk for korrekte opplysninger.

§ 58 NOKUTs godkjenningsvedtak

(1) NOKUTs vedtak om generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning eller en annen yrkesfaglig utdanning fra utlandet på tilsvarende nivå, skal angi om utdanningen er sidestilt i nivå og omfang med norsk fagskoleutdanning. Vedtaket skal kort beskrive fagområdet for utdanningen, blant annet ved å oppgi hvilket yrke eller hvilken bransje eller sektor utdanningen kvalifiserer for der den er avlagt.

(2) Ved generell godkjenning skal NOKUT påse at den aktuelle utdanningen er underlagt tilfredsstillende kvalitetssikring ved lærestedet den er gjennomført. Med tilfredsstillende kvalitetssikring menes en form for offentlig akkreditering, eller kvalitetssikring utført av uavhengige aktører, internasjonale organisasjoner eller lignende.

Kapittel 10. Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter

§ 59 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelse

(1) Forskriften trer i kraft straks.

(2) Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 22. november 2018 nr. 334 om fagskoleutdanning. 22. november 2018 nr. 1776 om høyere yrkesfaglig utdanning.

(3) Retten til å få skrevet ut et nytt vitnemål for dem som har vitnemål som ikke oppgir gradsbetegnelser etter § 41, oppheves 31. desember 2020.

§ 60 Endringer i andre forskrifter

Fra den tiden forskriften trer i kraft, gjøres følgende endringer i forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning:

I § 1-7 oppheves første ledd bokstav c. Nåværende første ledd bokstav d blir ny første ledd bokstav c.

§ 1-9 første ledd bokstav a skal lyde:

a) Vedtak etter § 2-2, § 2-3, § 3-1, § 3-2, § 3-4, § 3-5, § 6-1 og § 6-2 regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

§ 1-9 første ledd bokstav c skal lyde:

c) NOKUTs faglige vurdering av de faktiske forhold i forbindelse med vedtak etter § 2-2, § 2-3, § 3-1, § 3-2, § 3-4, og § 3-5, *kan* ikke påklages.

Kapittel 5 oppheves.